

دین و زندگی ۲

درس ۱: هدایت الهی متن

۱. چه عاملی سبب شده است که در طول تاریخ شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت از جانب مکاتب بشری باشیم؟ سخت ۱۳۹۶
پاسخ: احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که بتواند پاسخ‌گوی نیازهای او باشد و سعادت بشر را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم.

۲. شعر زیر با کدامیک از نیازهای برتر انسان مرتبط است؟ چرا؟

سخت ۱۴۰۲

مرد خردمند هنرپیشه را

عمر دو بایست در این روزگار

تا به یکی تجربه آموختن

با دگری تجربه بردن به کار

پاسخ: شعر به کشف راه درست زندگی اشاره دارد.

زیرا شعر مورد نظر اشاره دارد به اینکه انسان باید دو بار در دنیا زندگی کند، یک زندگی برای تجربه کردن مسائل و یک زندگی برای به‌کار بردن تجربه‌های آموخته‌شده و حال آنکه این امر محال است. پس انسان باید با دستیابی به راه‌های درست زندگی در عمر یکبارۀ خویش، درست زندگی کرده و سعادت خود را تضمین کند.

سخت ۱۳۹۷

۳. آیا انسان به تنهایی می‌تواند مسیر سعادت را طراحی کند؟ چرا؟

پاسخ: خیر. پاسخ صحیح به نیازهای بنیادین و اساسی انسان تضمین‌کننده سعادت اوست ولی انسان به تنهایی و فقط متکی به دستگاه تفکر خود نمی‌تواند پاسخ کامل و همه‌جانبه‌ای به سؤال‌های بنیادین و نیازهای خود بدهد.

۴. آیا انسان می‌تواند پاسخ دادن به نیازهای برتر را نادیده بگیرد و براساس ضرب المثل «هر چه پیش آید خوش آید» رفتار کند؟ چرا؟

سخت ۱۴۰۲

رفتار کند؟ چرا؟

پاسخ: خیر، برخی از افراد که در چنگال هوس‌های زودگذر زندگی گرفتار هستند، وقتی با سؤال‌های بنیادین روبرو می‌شوند، برای آسوده کردن وجدان، خود را به بی‌خیالی می‌زنند و می‌گویند خود را درگیر این سؤال‌های اساسی نمی‌کنیم و زندگی به هر صورتی که پیش برود، برای ما تفاوتی ندارد. اما اینها نمی‌دانند و روزی متوجه این تفاوت می‌شوند که دیگر قادر به انجام دادن کاری نیستند.

در آن روز نمی‌توانند خود را به بی‌خیالی بزنند؛ زیرا گرفتار عواقب کارهای خود شده‌اند و رنج و عذاب آن را احساس می‌کنند.

۵. آیا می‌توانیم پاسخ به نیازهای برتر را به احساسات شخصی و سلیقه فردی واگذار کنیم؟ چرا؟

سخت ۱۴۰۲
پاسخ: خیر، زیرا راه رشد و کمال هر نوع از موجودات راه معین و خاصی است. رشد معنوی و روحانی وجود انسان نیز از راه معین و قانون‌مندی خاصی تبعیت می‌کند و به راه و قانون دیگری جواب نمی‌دهد و به میزانی که از این راه و قانون دور شویم درد و رنج و تبعات منفی آن را باید بپذیریم.
پس هر راهی رساننده انسان به مقصود نیست و سلیقه‌ها تا آنجا قابل استفاده هستند که به راه تکامل انسان ضربه وارد نکنند و در چهارچوب آن قرار گیرند و اگر کسی سلیقه‌ای داشت که با قانون‌مندی رشد انسان و ابعاد معنوی او در تضاد بود، باید به نتایج آن تن دهد و آماده مضرات آن باشد.

۶. نیاز «کشف راه درست زندگی» را تعریف کنید و بگویید چرا این نیاز اهمیت زیادی دارد؟

سخت ۱۳۹۶
پاسخ: راه زندگی یا «چگونه زیستن» که ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی یعنی، شناخت هدف زندگی و درک آینده خویش دارد، دغدغه دیگر انسان‌های فکور و خردمند است. این دغدغه از آن رو دغدغه‌ای جدی است که انسان فقط یک بار به دنیا می‌آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند. بنابراین در این فرصت تکرارنشده، باید از بین همه راه‌هایی که پیش روی اوست، راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن مطمئن باشد تا بتواند با بهره‌مندی از سرمایه‌های خدادادی به هدف خلقت برسد.

۷. اینکه انسان می‌خواهد بداند چه سرنوشتی در انتظار اوست، به نیاز برتر اشاره می‌کند.

پاسخ: درک آینده خویش

۸. خداوند پاسخ به نیازهای را در جهان خلقت قرار داده است.

پاسخ: غریزی و طبیعی

۹. هدایت خداوند از مسیر کدامیک از ویژگی‌های انسان می‌گذرد؟ توضیح دهید.

سخت ۱۳۹۶
پاسخ: هدایت خداوند از مسیر دو ویژگی، توانایی تفکر و انجام کارها به کمک فکر و اندیشه و قدرت اختیار و انتخاب می‌گذرد، یعنی خداوند برنامه هدایت انسان را که در برگزیده پاسخ به سوالات بنیادین بشر است، از طریق پیامبران می‌فرستد، تا انسان‌ها با تفکر در این برنامه و پی بردن به ویژگی‌ها و امتیازات آن، با اختیار خود

این برنامه را انتخاب کند و در زندگی به کار بندد و به هدفی که خداوند در خلقت آنها قرار داده است، برسد.

۱۰. چرا امام سجاد علیه السلام پیوسته این دعا را می کرد که : «خدا یا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده ای»؟

سخت ۱۳۹۶

پاسخ: انسان می خواهد بداند «برای چه زندگی می کند؟» و کدام هدف است که می تواند با اطمینان خاطر زندگی اش را صرف آن کند؟ او می داند که اگر هدف حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود عمر خود را از دست داده است. به همین خاطر امام سجاد (ع)، پیوسته دعای مذکور را می خواند.

۱۱. بر اساس آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ»، چه چیز به انسان زندگی حقیقی می بخشد؟

سخت ۱۳۹۶

پاسخ: پذیرش دعوت خدا و پیامبرش

۱۲. در صورتی می توان به پاسخ سؤالات اساسی دست یافت که و در کنار هم بگیرند.

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: عقل - وحی

سخت ۱۳۹۹

۱۳. پاسخ صحیح به نیازهای اساسی را تضمین می کند.

پاسخ: سعادت انسان

سخت ۱۳۹۷

۱۴. آیا دستگاه تفکر انسان به تنهایی می تواند به سؤال های بنیادین پاسخ کامل و جامع دهد؟ چرا؟

پاسخ: خیر. زیرا دستگاه تفکر و تعقل انسان محدودیت هایی دارد و نمی تواند به تنهایی به تمام ویژگی های روحی و جسمی انسان و نیز به تمام ابعاد وجود او آگاه باشد. پاسخ به این سؤالات اطلاعات کاملی از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی و تمام ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی و زندگی پس از مرگ می طلبد و حال آنکه بسیاری از این موارد برای انسان معلوم نیست.

سخت ۱۳۹۷

۱۵. «چگونه زیستن» مربوط به نیاز از نیازهای بنیادین انسان است.

پاسخ: کشف راه درست زندگی

سخت ۱۳۹۸

۱۶. وسیله فهم الهی پیام الهی چیست و این جمله به چه معناست؟

پاسخ: عقل - یعنی انسان با عقل خود در پیام الهی تفکر می کند و با کسب معرفت و تشخیص باید ها و نبایدها راه صحیح زندگی را می یابد و پیش می رود.

آیه

۱۷. طبق آیه «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»، چه چیزی نتیجه و ثمره اجابت دعوت خدا و

سخت ۱۳۹۷

رسول گرامی ایشان است؟

پاسخ: طبق آیه شریفه «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول إذا دعاکم لما یحییکم»: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دعوت خدا و پیامبر را بپذیرید؛ آنگاه که شما را به چیزی فرا می‌خواند که زندگی حقیقی می‌بخشد، حیات معنوی و روحی (با زندگی حقیقی)، نتیجه اجابت دعوت خدا و رسول است.

۱۸. در آیات سوره عصر تدبیر کنید و به سؤال زیر پاسخ دهید:

سخت ۶

«وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ»

طبق آیات سوره عصر همه انسان‌ها در زیان‌اند به جز کسانی که و و یکدیگر را به و سفارش کنند.

پاسخ: ایمان می‌آورند - عمل صالح انجام داده‌اند - حق - صبر

۱۹. در آیات سوره عصر تدبیر کنید و به سؤال زیر پاسخ دهید:

سخت ۶

«وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ»

- طبق آیات سوره عصر چه کسانی دچار خسارت و زیان نمی‌شوند؟

پاسخ: کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند و یکدیگر را به حق و صبر سفارش کردند.

سخت ۹

۲۰. طبق آیه «رُسُلًا مَّبَشِّرِينَ وَ مُنذِرِينَ لِنَلَّا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةً بَعْدَ الرُّسُلِ»:

خداوند با راه را بسته است و را بر بندگان تمام کرده است.

پاسخ: ارسال رسولان - عذر و بهانه‌جویی - حجت

درس ۲ : تداوم هدایت متن

سخت ۱۳۹۷

۲۱. دلایل فراموشی تدریجی تعلیمات انبیا کدام است؟

پاسخ: (۱) ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی (۲) عدم توسعه کتابت

۲۲. راه و روشی که خداوند برای زندگی انسان‌ها برگزید، همان است که بدان می‌گویند و به‌معنای است.

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: دین الهی - اسلام - تسلیم بودن در برابر خداوند

۲۳. محتوای اصلی دعوت پیامبران بوده است؛ اما تعالیم آنها در متناسب با زمان و سطح آگاهی مردم تفاوت داشته و این تفاوت سبب تفاوت در اصل دین است.

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: یکسان - احکام فرعی - نشده

۲۴. عواملی که باعث می‌شد تا تعلیمات انبیاء فراموش شود و تغییر یابد عبارتند از: (۱) و (۲)

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: (۱) عدم توسعه کتابت (۲) ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی

۲۵. از عوامل ختم نبوت توسط پیامبر اکرم (ص)، «حفظ قرآن کریم از تحریف» را توضیح دهید.

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: با تلاش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع‌آوری و حفظ قرآن داشتند، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید. به همین جهت نیازی به «تصحیح» ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند.

۲۶. اسلام در حیطة ایمان از انسان چه خواسته است؟

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: در این برنامه از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست یابد. ایمان به: خدای یگانه و دوری از شرک، فرستادگان الهی و راهنمایان دین، سرای آخرت و پاداش و حسابرسی عادلانه و عادلانه بودن نظام هستی

۲۷. توضیح دهید که چرا قرآن کریم به تصحیح نیاز ندارد؟

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: زیرا با تلاش مسلمانان در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع‌آوری و حفظ قرآن داشتند، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید.

آیه

۲۸. طبق آیه ۱۹ سوره آل عمران: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است ...»، اهل کتاب، و از روی
سخت ۱۳۹۷

..... در مقابل اسلام راه مخالفت پیمودند.

پاسخ: آگاهانه - رشک و حسد

۲۹. خداوند در قرآن کریم «و هو فی الآخرة من الخاسرین» را سرانجام چه عملی معرفی می‌کند؟
سخت ۱۳۹۷

پاسخ: پذیرش دینی جز دین اسلام

۳۰. طبق آیه «و من ینتغ غیرالاسلام دینا ...»، انتخاب دینی به جز دین اسلام در دنیا، چه سرانجامی در آخرت خواهد
سخت ۱۳۹۷

داشت؟

پاسخ: طبق آیه شریفه ۸۵ آل عمران «... و هو فی الآخرة من الخاسرین» چنین شخصی در آخرت از زیانکاران خواهد بود.

۳۱. کدام آیه شریفه، خط بطلانی بر این فرضیه کشیده که پیامبران مانند فرشتگان کالا هستند که هر کدام برای خود
سخت ۱۳۹۷

مغازه‌ای باز کرده‌اند؟

پاسخ: وَمَنْ يَبْتَغِ الْإِسْلَامَ دِينًا فَلْيُقْبَلْ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

حدیث

۳۲. حدیث شریف پیامبر (ص) که فرمودند: «أنا معاشر الانبياء أمرنا أن نكلم الناس على قدر عقولهم» با کدام یک از علل آمدن
سخت ۱۳۹۷

پیامبران متعدد ارتباط دارد؟

پاسخ: رشد تدریجی سطح فکر مردم

درس ۳ : معجزه جاویدان متن

۳۳. اینکه در بسیاری از آیات قرآن کریم به کرامت زن و تساوی وی با مرد در انسانیت اشاره شده است، مربوط به
سخت ۱۳۹۷

کدام یک از انواع اعجاز محتوایی قرآن می‌باشد؟

پاسخ: تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت

سخت ۱۳۹۷

۳۴. به نظر شما چرا خداوند معجزه آخرین پیامبر خود را کتاب قرار داده است؟

پاسخ: چون اگر مانند معجزه سایر پیامبران منحصر به انجام افعال خاصی مانند زنده کردن مردگان یا تبدیل عصا به اژدها بود، تنها برای مردمان همان عصر معجزه محسوب می‌شد و تنها کتاب می‌تواند در تمامی دوران‌ها به‌عنوان معجزه در دسترس همگان باشد و پس از رحلت پیامبر خاتم نیز به‌عنوان نشانه و گواه نبوت وی جاودانه بماند. (به عبارت دیگر: از آنجا که پیامبر (ص) آخرین پیامبر و تعلیمات ایشان برای همه زمان‌ها و دوران‌های بعد از اوست، سند نبوت و حقانیت او نیز باید به گونه‌ای باشد که در همه دوران‌ها و زمان‌ها حاضر باشد و قرآن کتابی جاودانه است که هنوز دعوت آن به آوردن ده آیه یا یک سوره موضوعیت دارد و مخالفان تاکنون نتوانسته‌اند سوره‌ای مشابه آن بیاورند.)

آیه

۳۵. آیه شریفه «و (خداوند) عمل هیچ مرد و زنی را ضایع نمی‌کند» مرتبط با کدام جنبه از اعجاز محتوایی قرآن کریم

سخت ۱۳۹۷

است؟

پاسخ: تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت

سخت ۱۳۹۷

۳۶. مهم‌ترین پیام آیه شریفه «وَمَا كُنْتُمْ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّوْنَ...» کدام است؟

پاسخ: پیامبر اکرم (ص) آمدی بودند؛ یعنی نزد هیچ کسی درس نخوانده بودند و این خود دلیل و نشانه‌ای محسوب می‌شد مبنی بر اینکه آیات قرآن از جانب خداوند است.

۳۷. بیت زیر الهام‌بخش مفهوم کدام‌یک از آیات شریفه است؟

سخت ۱۳۹۷

«نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت
به غمزه مسئله آموز صد مدرس شد»
الف) «وَمَا كُنْتُمْ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّوْنَ بِيَمِينِكُمْ إِذَا لَارْتَابَ الْمُبْطُلُونَ»
ب) «أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»

پاسخ: پاسخ گزینه: الف،

۳۸. طبق آیه شریفه «وَمَا كُنْتُمْ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّوْنَ بِيَمِينِكُمْ إِذَا لَارْتَابَ الْمُبْطُلُونَ» اگر قرآن کریم توسط شخصی

سخت ۱۳۹۷

درس خوانده و دانشمند آورده می‌شد، چه مشکلی پیش می‌آمد؟

پاسخ: کجروان و باطل‌اندیشان این شک و شبهه را ایجاد می‌کردند که آیات قرآن الهی نیست و از جانب خود پیامبر است.

۳۹. با توجه به سوره نساء آیه ۸۲ «أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» قرآن کریم، از کدام

سخت ۴۲

ویژگی و نقص مبراً دانسته شده است؟

پاسخ: تعارض و ناسازگاری و وجود اختلافات بسیار در آیات

۴۰. اینکه آیات قرآن کریم دقیق‌تر از اعضای یک بدن با یکدیگر هماهنگی دارند؛ مفهوم مستفاد از کدام آیه شریفه

زیر است؟

سخت ۴۲

الف- «وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ»

ب- «أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»

پاسخ: گزینه ب؛ سوره نساء، آیه ۸۲ «أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»

۴۱. آیه شریفه «وَالسَّمَاءَ بَنِينَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ» به کدام یک از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم اشاره دارد؟

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: ذکر نکات علمی بی‌سابقه

۴۲. خداوند در آیه «قُلْ لئنِ اجْتَمَعَتِ ...» برای تأکید بر اینکه هیچ کس نمی‌تواند همانند قرآن را بیاورد به اجتماع چه

سخت ۱۳۹۷

کسانی اشاره می‌کند؟

پاسخ: انسان و جن

درس ۴ : مسئولیت های پیامبر (ص) متن

۴۳. مقام ولایت معنوی پیامبر (ص) چیست و میزان بهره مندی افراد از هدایت معنوی به چه چیزی بستگی دارد؟

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: رسول خدا (ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید؛ مثل شفابخشی به بیماران به اذن الهی یا برآوردن حاجات مردم در صورتی که صلاح آنان باشد.
میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.

سخت ۱۳۹۹

۴۴. وظیفه ما به‌عنوان مسلمان در قبال ۲۳ سال خدمت و تلاش پیامبر چیست؟

پاسخ: با اتحاد و همدلی نگذاریم دشمنان اسلام زحمت و تلاش‌های پیامبر را بی‌اثر کنند.

سخت ۱۳۹۹

۴۵. اقدامات لازم برای اجرای برنامه دقیق جهت وحدت بین مسلمانان کدامند؟

پاسخ: (۱) از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری کنیم. (۲) از مظلومان مسلمان در تمام نقاط جهان با روش درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان بکوشیم. (۳) کسانی که به‌ظاهر خود را مسلمان می‌نامند، ولی با دشمنان اسلامی دوستی می‌ورزند، بشناسیم و فریب برنامه‌های آنان را نخوریم.

سخت ۱۳۹۸

۴۶. مطابق روایت امام باقر (ع): (در بنی الاسلام علی خمس...)

پاسخ:

سخت ۱۳۹۸

الف) اسلام بر چند پایه استوار است؟ آنها را بنویسید و بگویید مهم ترین پایه آن کدام است.

پاسخ: بر ۵ پایه استوار است:

۱. نماز
۲. زکات
۳. روزه
۴. حج
۵. ولایت

ولایت مهم ترین پایه آن است.

سخت ۱۳۹۸

ب) عبارت «وَلَمْ يُنَادِ بِشَيْءٍ كَمَا نُودِيَ بِالْوَلَايَةِ» را ترجمه کنید و بگویید منظور از «ولایه» در این عبارت چیست؟

پاسخ: و به چیز دیگری دعوت نشده، آن‌گونه که (مردم) به ولایت دعوت شده‌اند. منظور ولایت ظاهری است. (ولایت و سرپرستی جامعه)

سخت ۱۳۹۸

پ) با توجه به حدیث امام باقر (ع) بیان کنید که چرا ولایت از نماز و روزه و سایر عبادات مهم تر است؟

پاسخ: زیرا در سایه ولایت و تشکیل حکومت اسلامی، فرصت کافی و مناسب برای اجرای همه احکام دین از جمله نماز و روزه فراهم می‌شود.

سخت ۱۳۹۸

۴۷. هر یک از عبارت‌های زیر، معلول عدم عصمت در کدام مسئولیت مربوط به پیامبری است؟

پاسخ:

سخت ۱۳۹۸

الف) انجام کارهای مخالف دستورات خداوند

پاسخ: اجرای احکام الهی (قلمرو سوم رسالت - ولایت ظاهری)

سخت ۱۳۹۸

ب) سلب امکان هدایت از مردم

پاسخ: دریافت و ابلاغ وحی (قلمرو اول رسالت)

سخت ۱۳۹۸

پ) امکان تحریف در تعالیم الهی

پاسخ: تعلیم و تبیین معارف قرآن (قلمرو دوم: مرجعیت دینی)

سخت ۱۳۹۸

ت) سلب اعتماد مردم به دین

پاسخ: تعلیم و تبیین معارف قرآن (قلمرو دوم: مرجعیت دینی)

سخت ۱۳۹۸

ث) گمراهی مردم در عمل به دین

پاسخ: اجرای احکام الهی (قلمرو سوم رسالت: ولایت ظاهری)

سخت ۱۳۹۸

ج) نرسیدن دین الهی به شکل درست به مردم

پاسخ: دریافت و ابلاغ وحی (قلمرو اول رسالت)

۴۸. عمل به این سخن پیامبر رحمت (ص) چگونه میسر است؟ «هرکس فریاد دادخواهی مظلومی را که از مسلمانان یاری

سخت ۱۳۹۸

می طلبد بشنود، اما به یاری آن مظلوم برنخیزد، مسلمان نیست».

پاسخ: از مظلومان در تمام نقاط جهان، با روش‌های درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان از ظلم بکوشیم.

آیه

سخت ۱۳۹۷

۴۹. ایمان‌پنداری از نظر قرآن کریم چه نوع ایمانی است؟

پاسخ: طبق آیه شریفه «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ» کسانی که دآوری به نزد طاغوت می‌برند، ایمان حقیقی ندارند بلکه گمان می‌کنند که ایمان دارند.

سخت ۱۳۹۷

۵۰. عبارت قرآنی «قَدْ أَمَرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ» از لزوم کفر ورزی به چه کسی سخن می‌گوید؟

پاسخ: آیه شریفه می‌فرماید که مردم مأمور شدند که به طاغوت کفر بورزند.

۵۱. آیه شریفه «یرید الشیطان أن یضلهم ضلالاً بعيداً» چه امری را گمراهی دور و دراز شیطان معرفی می کند؟
سخت ۱۳۹۹
پاسخ: داوری بردن نزد طاغوت

۵۲. در آیات زیر تفکر کنید و مشخص کنید که دلایل مطرح شده در بحث ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، با کدام یک از آیات زیر مرتبط است؟
سخت ۱۴۰۲
پاسخ:

(الف) (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَكَّمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ
سخت ۱۴۰۲
(...)

پاسخ: ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت

(ب) (لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ)
سخت ۱۴۰۲
پاسخ: ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام

۵۳. آیه شریفه «لقد أرسلنا بالبينات و أنزلنا معهم الكتاب و الميزان ليقوم الناس بالقسط» به کدام یک از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد؟
سخت ۱۳۹۷
پاسخ: ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام

۵۴. با توجه به آیه زیر به پرسش ها پاسخ دهید.
سخت ۱۳۹۸
«لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»
پاسخ:

(الف) به کدام مسئولیت رسول خدا اشاره دارد؟
سخت ۱۳۹۸
پاسخ: اجرای قوانین الهی از طریق تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)

(ب) به کدام دلیل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد؟
سخت ۱۳۹۸
پاسخ: ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام

(پ) مطابق آیه هدف ارسال پیامبران چیست؟
سخت ۱۳۹۸
پاسخ: برپایی قسط و عدالت اجتماعی توسط مردم

سخت ۱۳۹۸

ت) خداوند متعال هر پیامبری را برای انجام رسالتش به چه چیزهایی مجهز نموده است؟

پاسخ: دلایل روشن - کتاب آسمانی - میزان

حدیث

۵۵. جمله زیر از امام خمینی (ره) به کدام یک از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد؟
 «به این دلیل که هر نظام سیاسی غیراسلامی، نظامی شرک آمیز است، چون حاکمش «طاغوت» است، ما موظفیم آثار شرک را از جامعه بزدایم.»

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت

درس ۵: امامت، تداوم رسالت متن

سخت ۱۴۰۲

۵۶. چرا کلمه «مولی» در حدیث غدیر به معنای سرپرست است نه دوست؟

پاسخ: تمام توجهات و مقدمات نزول آیه ابلاغ و تساوی اعلام جانشینی با کل رسالت پیامبر (ص) و همزمانی این واقعه با بزرگ‌ترین اجتماع جهان اسلام در آن تاریخ همگی حاکی از اعطای یک مقام بسیار مهم و حیاتی در جهان اسلام است و نمی‌تواند فقط اعلام دوستی و محبت با امام علی (ع) باشد.

سخت ۱۴۰۲

۵۷. چرا خداوند انجام ندادن مأموریت اعلام جانشینی را مساوی با عدم انجام رسالت اعلام کرد؟

پاسخ: زیرا تداوم راه پیامبر منوط به این بود که بعد از پیامبر (ص)، جانشین شایسته‌ای برای ایشان تعیین شود تا راه و منش ایشان را ادامه دهد. در غیر این صورت، بعد از وفات رسول خدا (ص)، اصل دین در معرض تهدید قرار می‌گرفت و جامعه اسلامی رو به ضعف و زوال می‌رفت. پس انجام ندادن این مأموریت که باعث لطمه به دین می‌شد، مساوی با عدم انجام رسالت بود.

سخت ۱۴۰۲

۵۸. تبریک و تهنیت مردم به حضرت علی (ع) پس از پایان مراسم غدیر نشانه چیست؟

پاسخ: نشانه یک مسؤلیت و مقام مهمی برای حضرت علی (ع) است و جز در این صورت، تهنیت معنی نداشت. در واقع این تبریک نشانه معرفی امام علی (ع) به عنوان جانشین پیامبر (ص) است و تبریک و دست دادن به منزله بیعت و قبول ولایت از جانب مردم است.

سخت ۱۴۰۲

۵۹. چرا مراسم غدیر هم‌زمان با بزرگ‌ترین اجتماع مسلمانان برگزار شد؟

پاسخ: بعد از پیامبر(ص)، موضوع ادامه مسیر رهبری و جانشینی ایشان مهم‌ترین مسئله جهان اسلام است و تمام مسائل جامعه اسلامی را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. از سوی دیگر بنا به علم و وعده الهی حجة‌الوداع آخرین مراسم حج با حضور پیامبر است پس باید در این اجتماع بزرگ که مسلمانان زیادی از سراسر جهان اسلام حضور دارند، موضوع جانشینی پیامبر(ص) اعلام گردد که همگان بشنوند و حجت بر آنها تمام گردد.

۶۰. چند نکته از آیه تطهیر بنویسید. سخت ۱۳۹۷

پاسخ: ۱) این آیه هرگونه گناه و پلیدی را از پیامبر اکرم، امام علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین(ع) دور می‌داند و آنان را معصوم از گناه و پلیدی معرفی می‌کند.
 ۲) این آیه، تعداد خاصی از خانواده پیامبر را در برمی‌گیرد که مقام عصمت دارند، یعنی در اینجا افراد خاصی از اهل بیت مورد نظر است و شامل همه نمی‌شود.
 ۳) چون این تعداد خاص معصومانند، سخن و عمل آنان مطابق با دین و بیان‌کننده دستورات الهی است.

۶۱. عبارت «إِنَّ اللَّهَ لَا نَبِيَّ بَعْدِي» مربوط به کدام موضوع و کدام حدیث شریف است؟ سخت ۱۳۹۷

پاسخ: ختم نبوت - حدیث منزلت

۶۲. چرا پیامبر (ص) در شرایطی که هنوز موقعیتی کسب نکرده بود و حتی خویشانش نیز دعوت او را نپذیرفته بودند، جانشین خود را معین کرد؟ انجام این کار در زمانی که هنوز اسلام پیشرفتی نکرده بود، به چه معناست؟ سخت ۱۳۹۷

پاسخ: این کار نشانه ایمان راسخ و اعتماد قوی پیامبر (ص) به خود و رسالت خویش است که در روز اول دعوت با ایمان محکم و امیدوار به آینده و نیز امید به موفقیت و پیروزی حتی به فکر جانشینی رسالت خویش است و همچنین نشانه این است که ایشان در این مسیر برنامه‌ای مستحکم دارند و برای تمام جوانب کارشان برنامه‌ریزی کرده‌اند.

۶۳. چرا فرض «سکوت قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) در مورد مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پس از پیامبر (ص)» باطل است؟ سخت ۱۳۹۷

پاسخ: زیرا قرآن کریم هدایتگر مردم در همه امور زندگی است و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیرگذار است بی‌تفاوت باشد. همچنین پیامبر اکرم (ص) آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسئولیت‌هاست و نمی‌تواند از کنار چنین مسئله مهمی با سکوت و بی‌توجهی بگذرد. در حقیقت بی‌توجهی به این مسئله بزرگ دلیلی بر نقص دین اسلام است و این در حالی است که دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است.

سخت ۱۳۹۷

۶۴. نام آیه‌ای که در آن ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمانان مشخص شده است، چیست؟

پاسخ: آیه ولایت.

۶۵. اگر کسی بگوید قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) درباره مسئولیت‌های تعلیم و تبیین دین و ولایت و حکومت سکوت

سخت ۱۳۹۹

کرده‌اند، چگونه فرض او را باطل می‌کنیم؟

پاسخ: این فرض باطل است؛ زیرا قرآن هدایتگر مردم در همه امور زندگی است و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیر گذارند، بی تفاوت باشد. همچنین پیامبر(ص) که آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسئولیت‌ها است نمی‌تواند سکوت کند. بی‌توجهی به این موضوع بزرگ، خود دلیلی بر نقص دین شمار می‌رود و این درحالی است که دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است.

۶۶. در پاسخ به کسانی که می‌گویند همه مسئولیت‌های پیامبر اکرم (ص) پایان یافته است، چه دلیلی بیان می‌کنید؟

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: این فرض باطل است؛ زیرا نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین پس از رسول خدا (ص) از بین نمی‌رود و با گسترش اسلام در نقاط دیگر و ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف و پیدایش مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، نیاز به امام و رهبری در میان انبوه افکار و عقاید برای بیان حقایق بیشتر احساس می‌شود و حکومت و اداره جامعه امری تمام نشدنی و پایان‌ناپذیر است.

۶۷. آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» را ترجمه کنید. بر اساس این آیه، مسلمانان

سخت ۱۳۹۸

باید در برنامه‌های زندگی خود از ، و اطاعت کنند.

پاسخ: ای مؤمنان از خدا اطاعت کنید و از رسول و ولی امرتان نیز اطاعت کنید.

خدا - رسول خدا (ص) - اولی‌الامر

الف) آیه یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ به چه نامی شهرت دارد و با چه حدیثی در ارتباط است؟ سخت ۱۳۹۸

پاسخ: آیه اطاعت یا آیه اولی‌الامر - حدیث جابر

ب از آنجا که مصداق اولی الامر در آیه مشخص نشده بود برای آگاهی مردم و اشتباه نکردن آن‌ها رسول خدا (ص) حدیث را بیان فرمود.
سخت ۱۳۹۸

پاسخ: جابر

پ بنابر سخن پیامبر اکرم (ص) کسانی که اولی الامر همان می‌باشند.
سخت ۱۳۹۸

پاسخ: دوازده امام شیعیان

۶۸. چرا کلمه مولى در حدیث غدیر به معنای سرپرست است نه دوست؟ (ذکر دو مورد کافی است).
سخت ۱۳۹۸

پاسخ: ۱. قبل از بیان حدیث غدیر، رسول خدا (ص) از مردم پرسید: چه کسی بر مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟ پاسخ مردم این بود: خدا و رسول (ص)، سپس فرمود: اگر مولى را به دوست ترجمه کنیم، تناسب میان پرسش و پاسخ از میان می‌رود.

۲. اگر مولى به معنای دوست باشد، نمی‌تواند با آیه ابلاغ قرابت داشته باشد. زیرا در این آیه خداوند به پیامبر (ص) می‌فرماید، اگر ماموریت را انجام ندهی رسالت را ادا نکرده‌ای.

۳- طراحی و انجام این واقعه بزرگ و تاریخی و بیان خطبه طولانی متناسب با اعلام دوستی نیست بلکه برای رهبری است.

۶۹. به نظر شما تعیین جانشین توسط پیامبر، آن هم در شرایطی که ایشان هنوز موفقیتی کسب نکرده بود و حتی

خوبشانیش نیز دعوت او را نپذیرفته بودند، چه پیام‌هایی در برداشت؟
سخت ۱۴۰۲

پاسخ: این اقدام پیامبر (ص) نشان می‌دهد که اولاً جانشینی پیامبر چنان اهمیتی دارد که از همان روزهای اول دعوت باید برای مردم مشخص شود. ثانیاً، جانشینی پیامبر ویژگی‌هایی دارد که نمی‌توان آن را به انتخاب مردم واگذار کرد. به همین جهت باید از همان ابتدا به مردم معرفی شود تا مردم آن جانشین را بشناسند.

آیه

۷۰. منظور از «الرجس» در آیه تطهیر چیست؟
سخت ۱۳۹۷

پاسخ: هرگونه پلیدی و ناپاکی

۷۱. آیه تطهیر را تکمیل کنید.

سخت ۱۳۹۷
أَنتَما یَریدُ اللهُ اهل البیت و

پاسخ: لِيُذْهَبَ عَنْكُمُ الرِّجْسُ - يَطْهَرِكُمْ تَطْهِيراً

سخت ۱۳۹۷

۷۲. آیه تطهیر را ترجمه کنید.

پاسخ: همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما اهل بیت، پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.

۷۳. طبق آیه شریفه ابلاغ «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک...» اهمیت فرمان الهی در این آیه چقدر است؟

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: اهمیت این فرمان به اندازه کل رسالت پیامبر (ص) است.

۷۴. چرا خداوند در آیه شریفه «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک...» به پیامبر اکرم (ص) وعده می دهد که او را

سخت ۱۳۹۷

حفظ خواهد کرد؟

پاسخ: زیرا ابلاغ این پیام منافع برخی را به خطر می انداخت و احتمال آن بود که علیه پیامبر (ص) به مخالفت برخیزند.

۷۵. آیه شریفه «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک و إن لم تفعل فما بلغت رسالته و الله یعصمک من الناس إن الله لا یهدی

سخت ۱۳۹۷

القوم الکافرین» را ترجمه کنید.

پاسخ: ای رسول، آنچه از سوی پروردگارت بر تو نازل شده برسان، و اگر چنین نکنی، رسالتش را ادا نکرده ای و خداوند تو را از مردمان حفظ می کند، خداوند کافران را هدایت نمی کند.

سخت ۱۳۹۷

۷۶. طبق آیه شریفه ابلاغ «یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک...» خداوند چه فرمانی به پیامبر می دهد؟

پاسخ: فرمان اعلام جانشینی و وصایت امام علی (علیه السلام)

۷۷. وعده صیانت خداوند از پیامبر اکرم (ص) در برابر مکرها و گزندها مفهوم کدام عبارت قرآنی است؟

سخت ۱۳۹۷

الف) و الله یعصمک من الناس (ب) أن الله لا یهدی القوم الکافرین

پاسخ: الف

سخت ۱۳۹۷

۷۸. آیه ولایت را تکمیل کنید: انما ولیکم الله و..... و الذین آمنوا الذین.....

پاسخ: رسوله - یقیمون الصلوة و یؤتون الزکاة و هم راکعون

۷۹. در آیه (یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک و ان لم تفعل فما بلغت رسالته و الله یعصمک من الناس ان الله لا یهدی القوم الکافرین) تدبر کنید و به سؤالهای زیر پاسخ دهید.

سخت ۱۴۰۲

۱- خداوند چه فرمانی به پیامبر می‌دهد؟

۲- اهمیت این فرمان چقدر است؟

۳- چرا خداوند به پیامبر اکرم (ص) وعده می‌دهد که او را حفظ خواهد کرد؟

پاسخ: ۱- خداوند به پیامبر (ص) دستور می‌دهد آنچه را از خداوند دریافت کرده به گوش مردم برساند.

۲- این فرمان به قدری اهمیت دارد که عدم بیان آن برابر با انجام ندادن رسالت پیامبر (ص) است.

۳- زیرا حکم این آیه امر مهمی است که در تبلیغ آن بیم خطر، یا بر جان رسول خدا (ص) و یا بر پیشرفت دین اسلام وجود دارد؛ چرا که ممکن است مردم آن حضرت را متهم کنند که به نفع خود قانون و شریعتی را وضع کرده است و در نتیجه خود مسلمین (و نه کفار و بت‌پرستان و اهل کتاب)، بنیان دین را متلاشی سازند.

حدیث

۸۰. موارد سمت راست به کدامیک از موارد سمت چپ ارتباط دارند؟

سخت ۱۳۹۷

(۱) مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ

(۲) لَنْ تَضَلُّوا اَبَدًا

(۳) يَأْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ

(۴) ختم نبوت

الف) آیه ولایت

ب) حدیث ثقلین

ج) حدیث غدیر

د) حدیث منزلت

هـ) حدیث جابر

پاسخ: ۱ ← ج ۲ ← ب ۳ ← الف ۴ ← د

۱۳۹۷ سخت ۸۱. حدیث منزلت با کدام آیه شریفه تناسب مفهومی دارد؟
پاسخ: وَلَکِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِیِّیْنَ

۱۳۹۷ سخت ۸۲. حدیث منزلت بیانگر دو موضوع مهم و است.
پاسخ: وزارت امام علی (ع) - ختم نبوت پیامبر (ص)

۱۳۹۷ سخت ۸۳. وعده عدم گمراهی ابدی در گرو چه امری بوده و در کدام حدیث بیان شده است؟
پاسخ: در حدیث ثقلین و در گرو تمسک به کتاب خدا و اهل بیت پیامبر (ص) است.

درس ۶ = پیشوایان اسوه متن

۱۳۹۷ سخت ۸۴. درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.
پاسخ:

۱۳۹۷ آسان الف) پیامبر اکرم (ص) اولین حکومت اسلامی را به دستور خداوند در شهر مکه بنا نهادند.
پاسخ: نادرست
پیامبر اکرم (ص) اولین حکومت اسلامی را به دستور خداوند در شهر مدینه بنا نهادند.

ب) در صدر اسلام با دلسوزی‌ها و زحمت‌های فراوان پیامبر (ص)، دشمنی سران قریش با ایشان کمتر می‌شد.

۱۳۹۷ متوسط پاسخ: نادرست
با همه دلسوزی‌ها و زحمت‌ها، دشمنی سران قریش با ایشان بیشتر می‌شد.

۱۳۹۷ سخت ۸۵. ابن‌ابی‌الحدید در خصوص عظمت و عمق خطبه ۲۲۱ نهج البلاغه چه می‌گوید؟
پاسخ: قسم می‌خورم به کسی که همه امت‌ها به او قسم خورده‌اند که پنجاه سال است که این خطبه را مطالعه می‌کنم و در این پنجاه سال بیش از هزار مرتبه آن را خوانده‌ام و تا کنون هیچ‌بار آن را نخوانده‌ام مگر آنکه در جان من شگفتی و بیداری عمیقی ایجاد کرده است.

۸۶. امام علی (ع) در میدان جنگ ؛ در ، عابدترین؛ در ، دقیق‌ترین؛ در کلاس

درس، ؛ در و ، بلیغ‌ترین و در عرصه ، عادل‌ترین بود. سخت ۱۳۹۸

پاسخ: شجاع‌ترین - محراب عبادت - مقام قضاوت - عالم‌ترین - بلاغت - زیبایی سخن - حکمرانی

آیه

۸۷. خداوند در قرآن کریم دربارهٔ مقام الگویی پیامبر اکرم (ص) چه می‌فرماید و چه عبارتی را به کار می‌برند؟

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: «أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ» یعنی اسوه‌ی نیکو

۸۸. خداوند طبق آیهٔ شریفهٔ «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ» برای چه کسانی در راه و روش رسول خدا سرمشق

سخت ۱۳۹۷

نیکو قرار داده است؟

پاسخ: کسانی که به خداوند و روز رستاخیز امید دارند و خدا را بسیار یاد می‌کنند.

۸۹. طبق آیات قرآن کریم امید به خداوند و رستاخیز و ذکر و یاد خداوند از لوازم چه امر مهمی است؟

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: بهره‌مندی از مقام الگویی و سرمشقی حضرت محمد (ص).

۹۰. نگرانی خداوند که به پیامبر می‌فرمود «لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسِكُ» از چه بود؟

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: از اینکه پیامبر به خاطر هدایت نشدن مردم از پا درآمده و جان دهد.

۹۱. حدیث «انا مدینه العلم و علی بابها» به چه موضوعی در مورد علم علی (ع) اشاره می‌کند؟

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: حضرت علی (ع) در علم خود مانند پیامبر دارای عصمت کامل است.

حدیث

۹۲. پیامبر اکرم (ص) مقدم بر نزول آیهٔ «خَيْرُ الْبَرِيَّةِ» در مورد حضرت علی (ع) و شیعیان‌اش چه فرمودند؟

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: رستگاران و در روز قیامت اهل نجات‌اند.

۹۳. حدیث شریف «علی مع الحق و الحق مع علی» به کدام یک از ویژگی‌های امام علی (ع) اشاره دارد؟
 پاسخ: حق بودن حضرت علی (ع) به عدالت، عصمت و علم ایشان اشاره دارد. (عصمت در علم و عدالت)

۹۴. از حدیث نورانی «انا مدینه العلم و علی بابها فمن اراد العلم فلیأتها من بابها» سه نکته بنویسید.

سخت ۱۳۹۷
 (۱) اثبات مرجعیت دینی امام علی (ع) بعد از پیامبر (ص)
 (۲) حضرت علی (ع) نیز همان علم و معرفتی که پیامبر (ص) از آن بهره‌مند بود را دارا بود.
 پاسخ: (۳) امام علی (ع) بعد از پیامبر (ص) از همه داناتر است.
 (۵) بر مردم واجب است که از دانش حضرت علی (ع) بهره ببرند.
 (۴) حضرت علی (ع) در علم خود معصوم است.

۹۵. موضوع مورد اشاره خطبه ۲۲۱ نهج البلاغه چیست؟
 پاسخ: مرگ و آخرت

سخت ۱۴۰۲
 ۹۶. حدیث «علی مع الحق و الحق مع علی» چگونه با بحث عصمت، عدالت و علم امام ارتباط دارد؟
 پاسخ: عصمت چیزی غیر از «همراهی همیشگی با حق و صواب و عدم اشتباه در گفتار و کردار» نیست و با این حدیث، عصمت آن حضرت از هر نوع گناه و خطا ثابت می‌شود.
 البته عدالت و علم نیز در دل عصمت وجود دارند یعنی کسی که همواره با حق باشد تمام رفتارهایش نیز مبتنی بر عدالت است و کاری خلاف عدالت انجام نمی‌دهد و چنین شخصی علمش نیز حق است یعنی در اندیشه و دانش او خطا راه ندارد.
 زیرا داشتن ویژگی عصمت، یعنی معصوم بودن از گناه و خطا دلیل بر، برحق بودن علی (ع) و معرفی ایشان به عنوان امام از جانب خداست.

۹۷. حدیث شریف «أنا مدینه العلم و علی بابها فمن اراد العلم فلیأتها من بابها»، در بردارنده پیام‌های متعددی است. با تفکر در آن، سه پیام آن را به دست آورید.

سخت ۱۴۰۲

پاسخ: ۱- اثبات مرجعیت دینی امام علی (ع) بعد از پیامبر (ص)

۲- حضرت علی (ع) در علم خود معصوم است.

۳- حضرت علی (ع) نیز همان علم و معرفتی که پیامبر از آن بهره‌مند بود را دارا بود.

درس ۷ = وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان، پس از رسول خدا (ص) متن

۹۸. دلیل هشدار امام علی (ع) به مسلمانان چه بود؟ سخت ۱۳۹۷

پاسخ: آن حضرت، آینده‌سریچی از دستورات امام و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان را که موجب سوار شدن بنی‌امیه بر تخت سلطنت بود، پیش‌بینی می‌کرد.

۹۹. چرا ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص)، پیروان ائمه (ع) را از منبع مهم هدایت بی‌بهره نکرد؟ سخت ۱۳۹۹

پاسخ: زیرا احادیث پیامبر (ص) نزد پیروان ائمه (ع) حفظ شده‌بود و شیعیان این احادیث را از طریق امامان معصوم به‌دست می‌آوردند.

۱۰۰. نتیجه تحریف معارف اسلامی و جعل احادیث پیامبر (ص) و نقل داستان‌های خرافی درباره‌ی پیامبران توسط برخی از علمای وابسته به قدرت و اهل کتاب چه بود؟ سخت ۱۳۹۹

پاسخ: این مطالب در کتاب‌های تاریخی و تفسیری مسلمانان راه می‌یافت و سبب گمراهی بسیاری از آنان می‌شد.

۱۰۱. امام علی (ع) عامل به‌قدرت رسیدن بنی‌امیه بر تخت سلطنت را چه چیزی معرفی می‌کند؟ سخت ۱۳۹۹

پاسخ: ۱) سریچی از دستورات امام (ع) اختلاف و تفرقه میان مسلمانان

۱۰۲. چگونه پس از رحلت رسول خدا (ص) ارائه‌الگوهای غیرقابل اعتماد افزایش یافت؟ سخت ۱۳۹۹

پاسخ: هرچه جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند تا شخصیت‌های اصیل اسلامی به‌خصوص اهل‌بیت را بیشتر در انزوا قرار دهند و افرادی که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی بدورند را به جایگاه برجسته رسانده و آن‌ها را راهنمای مردم معرفی می‌کنند.

۱۰۳. چگونه عالمان وابسته به قدرت به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی مطابق با افکار خود و موافق منافع قدرتمندان پرداختند. سخت ۱۳۹۹

پاسخ: با سوء استفاده از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم، به تحریف معارف اسلامی و جعل احادیث به نفع

قدرتمندان پرداختند.

۱۰۴. چه مسائلی زمینه را برای ورود جعل و تحریف به احادیث پیامبر اکرم (ص) آماده کرد؟

سخت ۱۴۰۲

پاسخ: ۱- منع نوشتن احادیث پس از رحلت پیامبر اکرم (ص)، ۲- نیاز حاکمان و صاحبان قدرت به توجیه موقعیت خود و اقدامات مخالف اسلام آنها

آیه

۱۰۵. در آیه شریفه «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ» منظور از «أَعْقَابِكُمْ» و «الشَّاكِرِينَ» چیست؟

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: «أَعْقَابِكُمْ» ← دوران جاهلیت قبل از پیامبر (ص)

«الشَّاكِرِينَ» ← سپاسگزاران رسالت پیامبر (ص) یعنی کسانی که پس از پیامبر (ص) بر دین و آیین ایشان ثابت قدم ماندند.

درس ۸ = احیای ارزش های راستین متن

۱۰۶. امامان معصوم علیهم السلام، بعد از پیامبر (ص) مسئولیت داشتند که به دو علت با حاکمان زمان خود مبارزه کنند.

سخت ۱۳۹۷

آن دو علت را بنویسید.

پاسخ: ۱) رهبری و اداره جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده و لازم بود برای انجام این وظیفه به پا خیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را بر کنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین، قوانین دین را به اجرا در آورند و عدالت را برقرار سازند.

۲) حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می گذاشتند و به مردم ستم می کردند، امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.

۱۰۷. تقیه را تعریف کنید. چرا ائمه گاهی از این روش استفاده می کردند؟

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: ائمه بزرگوار می کوشیدند تا آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت داشت، مخفی نگه دارند. به گونه ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کمتر ضربه بخورند. آن ها از این روش استفاده می کردند تا با مخفی نگه داشتن ارتباطشان با یاران خود، نگذارند حاکمان بنی امیه و بنی عباس یاران صمیمی، قابل اعتماد و فداکار را شناسایی کرده و به شهادت برسانند.

۱۰۸. اقدامات مربوط به مرجعیت دینی از مسئولیت‌های دو گانه امامان را نام ببرید و به دلخواه یکی را توضیح دهید:

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: ۱) تعلیم و تفسیر قرآن کریم: امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آمد معارف قرآن کریم را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند در نتیجه این اقدام مشتاقان معارف قرآنی توانستند از معارف قرآن بهره ببرند. ۲) حفظ سخنان و سیره پیامبر: امام علی (ع) و حضرت فاطمه (س) به ممنوعیت نوشتن حدیث توجه نکرده، سخنان پیامبر و آداب زندگی ایشان را به فرزندان و یاران خود می‌آموختند و از آنان می‌خواستند که آن‌ها را به نسل‌های بعدی منتقل کنند. ۳) تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو: با گسترش سرزمین‌های اسلامی سؤالات مختلفی در زمینه‌های احکام، اخلاق و افکار و نظام کشورداری پدید آمد، ائمه با تکیه بر علم الهی خود بدون از انزوا و گوشه‌گیری درباره‌ی همه‌ی این مسائل اظهار نظر کرده و مسلمانان را از معارف بهره‌مند می‌ساختند.

۱۰۹. امامان در مبارزه با حاکمان از چه اصولی تبعیت می‌کردند؟ نام ببرید، یکی را به دلخواه توضیح دهید.

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: ۱) عدم تأیید حاکمان: امامان هیچ‌یک از حاکمان عصر خود را به‌عنوان جانشین رسول خدا (ص) تأیید نکردند و همه‌ی آن‌ها را غاصب خلافت و جانشینی می‌دانستند. گرچه تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند. ۲) معرفی خود به‌عنوان امام بر حق: امامان همواره خود را به‌عنوان جانشین بر حق پیامبر اکرم (ص) معرفی می‌کردند؛ به‌طوری‌که مردم بدانند که آن‌ها تنها جانشینان و امامان بر حق جامعه‌اند. ۳) انتخاب شیوه‌های درست مبارزه: امامان معصوم شیوه‌های مبارزه با حاکمان غاصب را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به‌طوری‌که هم تفکر اصیل اسلام باقی بماند و هم به‌تدریج بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود و هم روش زندگی امامان به نسل‌های بعدی منتقل شود.

۱۱۰. امام علی (ع) چگونه می‌توانستند سر نوشت و آینده‌ی نابسامان جامعه‌ی اسلامی را پیش‌بینی کنند؟

سخت ۱۴۰۰

پاسخ: با روشن‌بینی و درک عمیقی که از نتیجه‌ی رفتارها و وقایع داشتند.

۱۱۱. کدام اقدام ائمه (ع) در راستای مرجعیت دینی، در مقابل منع نوشتن احادیث پیامبر (ص) قرار می‌گیرد؟

سخت ۱۴۰۰

پاسخ: حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص)

۱۱۲. توضیح دهید هر یک از اقدامات ائمه (ع) در راستای مرجعیت دینی و پاسخگوی کدامیک از مشکلات آن دوره

سخت ۱۴۰۲

بوده است؟

پاسخ: اقدام اول؛ یعنی تعلیم و تفسیر قرآن کریم، پاسخگوی مشکل تحریف اندیشه‌های اسلامی بود و همچنین سبب شد که مردم، شخصیت‌ها و الگوهای غیرقابل اعتماد را بهتر بشناسد و به تفسیر و برداشت آنان از قرآن کریم اعتماد نکنند.
 اقدام دوم؛ حفظ سخنان و سیره پیامبر سبب شد که آثار ناگوار ممنوعیت نقل احادیث پیامبر اکرم (ص) کمتر شود. همچنین باعث شد که مردم، تفاوت‌های رهبری و حکومت رسول خدا (ص) با حاکمان جور را درک کنند و این حکومت‌ها را نمونه‌های رهبری اسلامی بشمارند.
 اقدام سوم؛ یعنی تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو، هم اقدامی در مقابل تحریف در معارف بود و هم اقدامی در برابر ظهور شخصیت‌های غیرقابل اعتماد.

حدیث

۱۱۳. با توجه به کلام امیرالمؤمنین علی(ع) در درس، حدیث زیر را کامل کنید.
 به‌زودی پس از من زمانی فراخواهد رسید که در آن زمان چیزی پوشیده‌تر از و چیزی آشکارتر از و چیزی رایج‌تر از نباشد.
 سخت ۱۳۹۸

پاسخ: حق - باطل - دروغ بر خدا و پیامبرش

۱۱۴. بنا به فرمایش امیرمؤمنان، علی(ع): «در آن شرایط وقتی می‌توانید به عهد خود با قرآن وفادار بمانید که را تشخیص دهید و آنگاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که را بشناسید.»
 سخت ۱۳۹۸
 پاسخ: پیمان‌شکنان - فراموش‌کنندگان قرآن

درس ۹ = عصر غیبت متن

۱۱۵. چهار مورد از ویژگی‌های یاران راستین امام عصر (عج) را بر اساس فرمایش حضرت علی (ع) بنویسید. سخت ۱۳۹۹
 پاسخ: در امانت خیانت نکنند - پاکدامن باشند - اهل دشنام و کلمات زشت نباشند - ظلم و ستم و خونریزی نکنند - ساده‌زیست باشند - لباس‌های فاخر نپوشند - به یتیمان ستم نکنند - شراب ننوشند.

۱۱۶. یکی از مسئولیت‌های منتظران «تقویت معرفت و محبت نسبت به امام» است؛ آن را توضیح دهید. سخت ۱۳۹۹
 پاسخ: شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی، آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به هنگام ظهور، آشنایی با صفات

و ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین (ع) از عوامل مؤثر در معرفت و محبت نسبت به امام زمان (عج) و از بین رفتن تردیهاست. پیامبر و امامان از والدین برای مؤمنان مهربان‌ترند. پس کسی که این معرفت را به‌دست آورده باشد، محبت بیشتری نسبت به پیامبر و امام دارد.

۱۱۷. از مسئولیت‌های منتظران «پیروی از فرمان‌های امام عصر (عج)» را توضیح دهید. سخت ۱۳۹۹

پاسخ: منتظر حقیقی تلاش می‌کند تا در عصر غیبت پیرو امام خود باشد و از ایشان تبعیت کند. مراجعه عالمان دین، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت از جمله دستورهای امام زمان (عج) است که پیروان آن حضرت به‌دنبال انجام آن هستند.

۱۱۸. از مسئولیت‌های منتظران «آماده کردن خود و جامعه برای ظهور» را توضیح دهید. سخت ۱۳۹۹

پاسخ: منتظر، عصر غیبت را عصر آماده‌باش برای یاری امام تلقی می‌کند و خود را سربازی برای یاری آن حضرت به حساب می‌آورد، او هر لحظه منتظر است تا ندای امام (ع) در جهان طنین‌انداز گردیده و مردم را برای پیوستن به حق فراخواند.

۱۱۹. امام عصر (عج) به اذن خداوند از آگاه است و به‌صورت‌های مختلف، افراد را یاری

می‌دهد. سخت ۱۳۹۸

پاسخ: احوال انسان‌ها - مستعد

۱۲۰. الف) یاران امام (عج)، پیشتازان و سازندگان هستند. سخت ۱۳۹۸

ب) هسته مرکزی این یاران امام زمان (عج) نفر، به تعداد یاران پیامبر اکرم (ص) در جنگ هستند که بنا به فرموده امام باقر(ع)، از آنان از زنان هستند و بیشتر یاران امام را تشکیل

می‌دهند.

پاسخ: الف) تحول جهانی - تمدن اسلامی

ب) ۳۱۳ - بدر - تعدادی - جوانان

۱۲۱. برخی از عوامل مؤثر در افزایش معرفت و محبت به امام زمان (عج) که سبب از بین رفتن تردیها می‌شود،

کدام‌اند؟ سخت ۱۳۹۸

پاسخ: شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی، آشنایی با شیوه حکومت‌داری ایشان به‌هنگام ظهور و آشنایی با صفات و ویژگی‌های ایشان در سخنان معصومین (ع).

آیه

۱۲۲. مطابق با آیه مبارکه: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ، كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا...»: سخت ۱۳۹۸

پاسخ:

سخت ۱۳۹۸

الف موضوع اصلی آیه درباره چیست؟

پاسخ: درباره آینده زندگی انسان‌ها در زمین. (آینده جهان از دیدگاه قرآن)

متوسط ۱۳۹۸

ب مخاطب وعده‌های خداوند در این آیه چه کسانی هستند؟

پاسخ: کسانی که ایمان آورده‌اند و عمل صالح انجام می‌دهند. (مؤمنان صالح)

سخت ۱۳۹۸

پ وعده‌های الهی مندرج در این آیه، به ترتیب کدام‌اند؟

پاسخ: ۱. جانشینی مؤمنان صالح بر روی زمین

۲. استقرار دین حق در پایان تاریخ

۳. تبدیل ترس و ناامنی به امنیت در آینده جهان

سخت ۱۳۹۸

ت هدف از تحقق این وعده‌ها چیست؟

پاسخ: هدف، پرستش خدای یگانه و دوری از شرک است.

سخت ۱۳۹۸

۱۲۳. آیه شریفه «ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ» را ترجمه کنید.

پاسخ: خداوند نعمتی را که به قومی ارزانی کرده است، تغییر نمی‌دهد مگر آنکه آنها، خود وضع خود را تغییر دهند.

حدیث

۱۲۴. امام علی علیه‌السلام در مورد مفهوم صحیح غیبت و حضور امام مهدی (عج) در بین مردم چه می‌فرماید؟

سخت ۱۳۹۷

پاسخ: حجت خداوند در میان مردم حضور دارند، از معابر و خیابان‌ها عبور می‌کنند و به نقاط مختلف می‌رود.

سخن مردم را می‌شنود و بر جماعت مردم سلام می‌کند، تا اینکه زمان ظهور و وعده الهی و ندای آسمانی فرا می‌رسد. آن روز روز شادی فرزندان علی و پیروان اوست.

۱۲۵. با تفکر در این حدیث بگویید ما چگونه می‌توانیم امام زمان خود را بشناسیم؟

سخت ۲ ۱۴۰۲

مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفِ إِمَامَ زَمَانِهِ

مَاتَ مَيِّتَةً جَاهِلِيَّةً

هرکس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد،

به مرگ جاهلیت مرده است.

پاسخ: ۱- مطالعه تاریخ زندگانی و سرگذشت ایشان

۲- مطالعه و تفکر در سخنان آن امام

۳- شناخت خدا؛ چرا که با شناخت حقیقی خداوند، می‌توانیم انسان‌های راستین یعنی امامان (ع) را بشناسیم؛ زیرا آنان آینه تمام‌نمای صفات خداوندی هستند.

۴- آشنایی با شیوه حکومت‌داری امام عصر (عج) به هنگام ظهور

درس ۱۰ = مرجعیت و ولایت فقیه متن

سخت ۲ ۱۴۰۲

۱۲۶. چرا مرجع تقلید باید «عادل» و «زمان‌شناس» باشد؟

پاسخ: عادل باشد یعنی در مرتبه‌ای از تقوا قرار دارد که در پی انجام دادن واجبات و دوری از گناهان است و گناهان کبیره را انجام نمی‌دهد و گناه صغیره را تکرار نمی‌کند. این امر سبب می‌شود که احتمال حکم دادن از روی هوی و هوس کاهش می‌یابد. زمان‌شناس باشد تا بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد.

سخت ۷ ۱۳۹۷

۱۲۷. مراجعه مردم به فقیه در مسائل اجتماعی مستلزم چیست؟

پاسخ: نفی طاغوت و تشکیل حکومت اسلامی به رهبری فقیه.

۱۲۸. بنا بر فرمان امام زمان (عج)، در دوره غیبت کبری نیابت ایشان به چه کسی می‌رسد و مسئولیت‌های او چیست؟

سخت ۹ ۱۳۹۹

پاسخ: به نیابت از ایشان «فقیهان»، واجد شرایط دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «رهبری و ولایت» را بر عهده دارند و در حد توان جامعه اسلامی را در مسیر اهداف الهی هدایت و رهبری می‌کنند.

۱۲۹. در دوره غیبت کبری وظایف مربوط به مرجعیت دینی و حکومت اسلامی به چه کسانی سپرده می‌شود؟

سخت ۱۳۹۹

مسلمانان از چه راهی می‌توانند به قوانین دین دسترسی پیدا کنند؟

پاسخ: فقیهان، یعنی افرادی که به معرفت عمیق در دین می‌رسند و می‌توانند قوانین و احکام اسلام را از قرآن و روایت به دست آورند و مسلمانان می‌توانند از آن‌ها پیروی کنند.

سخت ۱۳۹۹

۱۳۰. با توجه به عهدنامه مالک اشتر وظایف کارگزاران را با ذکر علت بیان کنید.

پاسخ: (۱) مهربانی با مردم تحت حکومت؛ چرا که مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی و دسته دیگر در آفرینش همانند حاکم مسلمین هستند. (۲) در به دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کند نه در جلب رضایت خواص. زیرا با وجود رضایت عمومی، خشم خواص به کارگزار حکومت آسیبی نمی‌رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی‌بخشد. (۳) کسانی را که از دیگران عیب‌جویی می‌کنند، از خود دور کند، زیرا در نهایت مردم عیب‌هایی دارند و مدیر جامعه باید بیش از دیگران در پنهان کردن آن‌ها بکوشد. (۴) عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کند تا درباره وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به مدیر جامعه گزارش دهند؛ سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کند. زیرا این گروه (افراد محروم) بیش از دیگران به عدالت نیازمندند. (۵) اگر با دشمنی پیمان بست، از پیمان شکنی دشمن غافل نباشد زیرا دشمن گاهی از این راه حاکم جامعه اسلامی را غافل گیر می‌کند.

۱۳۱. مسلمانان در عصر غیبت، نه تنها در احکام و مسائل ، بلکه در مسائل هم باید به

سخت ۱۳۹۸

..... رجوع کنند.

پاسخ: فردی - اجتماعی - فقیه

۱۳۲. «بهره گرفتن از اندیشه‌های متخصصان» و «جلوگیری از خروج مردم از مسیر قوانین الهی» به ترتیب به کدام یک از

سخت ۱۳۹۸

وظایف رهبری اشاره دارد؟

پاسخ: تصمیم‌گیری بر اساس مشورت - تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه

۱۳۳. بنا بر فرمان امام زمان (عج) در دوره غیبت، نیابت ایشان به چه کسی می‌رسد و مسئولیت‌های او چیست؟

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: به نیابت از ایشان «فقیهان، واجد شرایط، دو مسئولیت «مرجعیت دینی، و «ولایت ظاهری، را بر عهده دارند و در حد توان جامعه اسلامی را در مسیر اهداف الهی هدایت و رهبری می‌کند.

۱۳۴. در دوره غیبت، وظایف مربوط به مرجعیت دینی و حکومت اسلامی به چه کسانی سپرده می‌شود؟

سخت ۱۳۹۹

پاسخ: فقیهان

حدیث

۱۳۵. پیامبر اکرم (ص) در خصوص ضرورت و اهمیت رجوع به امامان و در صورت عدم دسترسی به ایشان رجوع به

سخت ۱۳۹۷

فقیهان چه می‌فرمایند؟

پاسخ: پیامبر اکرم (ص) فرمودند: حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است. زیرا چنین شخصی در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند. البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشناست، وجود داشته باشد، باید دیگران را که به احکام ما آشنا نیستند، راهنمایی کند و دستورات دین را به آنها آموزش دهد.

۱۳۶. سخن حضرت ولی عصر - ارواحنا له الفداء - که فرمودند: «أَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رُوَاةِ حَدِيثِنَا، فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي

سخت ۱۳۹۸

عَلَيْكُمْ وَ أَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ» این سخن در پاسخ سؤال چه کسی است و در بردارنده چه موضوعی می‌باشد؟

پاسخ: این سخن حضرت ولی عصر (عج) در پاسخ به سؤال یکی از یاران خود به نام اسحاق بن یعقوب است که درباره رویدادهای جدید عصر غیبت سؤال کرد.

الف) حدیث امام زمان (عج)؛ «أَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا ...» به کدام ویژگی فقیه اشاره دارد و ضرورت آن چیست؟

متوسط ۱۳۹۸

پاسخ: فقیه باید زمان‌شناس باشد تا بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد.

ب) منظور از «رُوَاةِ حَدِيثِنَا» در حدیث «أَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رُوَاةِ حَدِيثِنَا ...» چه کسانی هستند؟

سخت ۱۳۹۸

پاسخ: مقصود امام از راویان حدیث کسانی هستند که بتوانند رویدادهای جدید زمان را بشناسند و توانایی تفقه در حدیث را داشته باشند و با مراجعه به احادیث، حکم درست آن رویداد را برای مردم بیان کنند.

درس ۱۱ : عَزَّتْ نَفْسُ مَتْن

۱۳۷. اثبات کنید که «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» چگونه می‌تواند در تقویت عزت به انسان کمک

سخت ۱۳۹۹

کند.

پاسخ: خداوند خالق تمام هستی است و منبع قدرت و عزت‌هاست و کسی را توانایی ایستادن در برابر قدرت او نیست پس هر کس به دنبال عزت است، باید خود را به این سرچشمه وصل کند. یعنی انسان اگر بندگی خدا را کند و در مقابل غیر او تسلیم نشود، عزیز باقی می‌ماند.

۱۳۸. با توجه به آیات، احادیث و نکاتی که در درس آمده، جاهای خالی را کامل کنید.

سخت ۱۳۹۸

پاسخ:

الف) تسلیم و بندگی خداوند، را به دنبال دارد.

سخت ۱۳۹۸

پاسخ: عزت نفس

ب) احساس حضور در پیشگاه خداوند، (علت / معلول) عزت نفس و دوری از گناهان است.

سخت ۱۳۹۸

پاسخ: علت

پ) غفلت از خداوند، و افتادن در دام گناه را به دنبال دارد.

سخت ۱۳۹۸

پاسخ: دلت نفس

ت) عزت نفس، حفظ و باقی ماندن بر را به دنبال دارد.

سخت ۱۳۹۸

پاسخ: پیمان با خدا - عزم و تصمیم

ث) ذلت نفس انسان، شکستن و سستی در را به دنبال دارد.

سخت ۱۳۹۸

پاسخ: پیمان با خدا - عزم و تصمیم

ج) انسان عزیز در برابر شکست‌ناپذیر و در برابر مردم است.

سخت ۱۳۹۸

پاسخ: ظالمان و ستمگران - نفوذپذیر و فروتن

آیه

۱۳۹. طبق آیه شریفه: «لَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَ زِيَادَةٌ ...» نتیجه نیکوکاری چه چیزی عنوان شده است؟ سخت ۱۳۹۷

پاسخ: پاداشی نیک و چیزی فزون تر خواهند داشت و بر چهره آنان غبار خواری و ذلت نمی‌نشیند.

۱۴۰. طبق آیات قرآن کریم نتیجه «لَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ...» چه چیزی عنوان شده است؟ سخت ۱۳۹۷

پاسخ: جزایی به اندازه عملشان دریافت می‌کنند و بر چهره آنان غبار ذلت می‌نشیند.

درس ۱۲ : پیوند مقدس متن

۱۴۱. درخواست قرآن از دختران و پسران در دوران قبل از ازدواج چیست؟ سخت ۱۳۹۷

پاسخ: قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت، زندگی آنان را سامان دهد. همچنین می‌خواهد که به هیچ وجه در پی رابطه غیرشرعی، چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف نباشند که زیان آن تا قیامت دامن گیر آنان خواهد شد و در نسل‌های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.

۱۴۲. فرزند، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش آنها است. آنان خود را در فرزند می‌بینند و

از او لذت می‌برند. سخت ۱۳۹۸

پاسخ: وحدت روحی - دوام وجود - رشد و بالندگی

آیه

۱۴۳. طبق آیه شریفه «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا ...» خداوند زوجیت انسان و خلق همسران

آرامش‌بخش و سکونت بین آنها را برای چه کسانی نشانه و آیت قرار داده است؟ سخت ۱۳۹۷

پاسخ: کسانی که تفکر می‌کنند.

پاسخنامه تشریحی

- ۱ . احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که بتواند پاسخ‌گوی نیازهای او باشد و سعادت بشر را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم.
- ۲ . شعر به کشف راه درست زندگی اشاره دارد.
- زیرا شعر مورد نظر اشاره دارد به اینکه انسان باید دو بار در دنیا زندگی کند، یک زندگی برای تجربه کردن مسائل و یک زندگی برای به‌کار بردن تجربه‌های آموخته‌شده و حال آنکه این امر محال است. پس انسان باید با دستیابی به راه‌های درست زندگی در عمر یکبارۀ خویش، درست زندگی کرده و سعادت خود را تضمین کند.
- ۳ . خیر، پاسخ صحیح به نیازهای بنیادین و اساسی انسان تضمین‌کننده سعادت اوست ولی انسان به‌تنهایی و فقط متکی به دستگاه تفکر خود نمی‌تواند پاسخ کامل و همه‌جانبه‌ای به سؤال‌های بنیادین و نیازهای خود بدهد.
- ۴ . خیر، برخی از افراد که در چنگال هوس‌های زودگذر زندگی گرفتار هستند، وقتی با سؤال‌های بنیادین روبه‌رو می‌شوند، برای آسوده کردن وجدان، خود را به بی‌خیالی می‌زنند و می‌گویند خود را درگیر این سؤال‌های اساسی نمی‌کنیم و زندگی به هر صورتی که پیش برود، برای ما تفاوتی ندارد. اما اینها نمی‌دانند و روزی متوجه این تفاوت می‌شوند که دیگر قادر به انجام دادن کاری نیستند. در آن روز نمی‌توانند خود را به بی‌خیالی بزنند؛ زیرا گرفتار عواقب کارهای خود شده‌اند و رنج و عذاب آن را احساس می‌کنند.
- ۵ . خیر، زیرا راه رشد و کمال هر نوع از موجودات راه معین و خاصی است. رشد معنوی و روحانی وجود انسان نیز از راه معین و قانون‌مندی خاصی تبعیت می‌کند و به راه و قانون دیگری جواب نمی‌دهد و به میزانی که از این راه و قانون دور شویم درد و رنج و تبعات منفی آن را باید بپذیریم.
- پس هر راهی رساننده انسان به مقصود نیست و سلیقه‌ها تا آنجا قابل استفاده هستند که به راه تکامل انسان ضربه وارد نکنند و در چهارچوب آن قرار گیرند و اگر کسی سلیقه‌ای داشت که با قانون‌مندی رشد انسان و ابعاد معنوی او در تضاد بود، باید به نتایج آن تن دهد و آماده مضررات آن باشد.
- ۶ . راه زندگی یا "چگونه زیستن" که ارتباط دقیقی با دو نیاز قلبی یعنی، شناخت هدف زندگی و درک آینده خویش دارد، دغدغه دیگر انسان‌های فکور و خردمند است. این دغدغه از آن رو دغدغه‌ای جدی است که انسان فقط یک بار به دنیا می‌آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند. بنابراین در این فرصت تکرارنشده، باید از بین همه راه‌هایی که پیش روی اوست، راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن مطمئن باشد تا بتواند با بهره‌مندی از سرمایه‌های خدادادی به هدف خلقت برسد.
- ۷ . درک آینده خویش
- ۸ . غریزی و طبیعی
- ۹ . هدایت خداوند از مسیر دو ویژگی، توانایی تفکر و انجام کارها به‌کمک فکر و اندیشه و قدرت اختیار و انتخاب می‌گذرد، یعنی خداوند برنامه هدایت انسان را که در برگزیده پاسخ به سؤالات بنیادین بشر است، از طریق پیامبران می‌فرستد، تا انسان‌ها با تفکر در این برنامه و پی بردن به ویژگی‌ها و امتیازات آن، با اختیار خود این

- برنامه را انتخاب کند و در زندگی به کار بندد و به هدفی که خداوند در خلقت آنها قرار داده است، برسد.
۱۰. انسان می خواهد بداند «برای چه زندگی می کند؟» و کدام هدف است که می تواند با اطمینان خاطر زندگی اش را صرف آن کند؟ او می داند که اگر هدف حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود عمر خود را از دست داده است. به همین خاطر امام سجاد (ع)، پیوسته دعای مذکور را می خواند.
۱۱. پذیرش دعوت خدا و پیامبرش
۱۲. عقل - وحی
۱۳. سعادت انسان
۱۴. خیر. زیرا دستگاه تفکر و تعقل انسان محدودیت هایی دارد و نمی تواند به تنهایی به تمام ویژگی های روحی و جسمی انسان و نیز به تمام ابعاد وجود او آگاه باشد. پاسخ به این سوالات اطلاعات کاملی از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی و تمام ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی و زندگی پس از مرگ می طلبد و حال آنکه بسیاری از این موارد برای انسان معلوم نیست.
۱۵. کشف راه درست زندگی
۱۶. عقل - یعنی انسان با عقل خود در پیام الهی تفکر می کند و با کسب معرفت و تشخیص بایدها و نبایدها راه صحیح زندگی را می یابد و پیش می رود.
۱۷. طبق آیه شریفه «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول إذا دعاکم لِمَا یُحییکم» ای کسانی که ایمان آورده اید، دعوت خدا و پیامبر را بپذیرید؛ آنگاه که شما را به چیزی فرا می خواند که زندگی حقیقی می بخشد، حیات معنوی و روحی (یا زندگی حقیقی)، نتیجه اجابت دعوت خدا و رسول است.
۱۸. ایمان می آورند - عمل صالح انجام داده اند - حق - صبر
۱۹. کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند و یکدیگر را به حق و صبر سفارش کردند.
۲۰. ارسال رسولان - عذر و بهانه جویی - حجت
۲۱. ۱) ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی ۲) عدم توسعه کتابت
۲۲. دین الهی - اسلام - تسلیم بودن در برابر خداوند
۲۳. یکسان - احکام فرعی - نشده
۲۴. ۱) عدم توسعه کتابت ۲) ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی
۲۵. با تلاش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع آوری و حفظ قرآن داشتند، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید. به همین جهت نیازی به «تصحیح» ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند.
۲۶. در این برنامه از انسان خواسته می شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست یابد. ایمان به: خدای یگانه و دوری از شرک، فرستادگان الهی و راهنمایان دین، سرای آخرت و پادشاه و حسابرسی عادلانه و عادلانه بودن نظام هستی

۲۷. زیرا با تلاش مسلمانان در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع آوری و حفظ قرآن داشتند، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید.
۲۸. آگاهانه - رشک و حسد
۲۹. پذیرش دینی جز دین اسلام
۳۰. طبق آیه شریفه ۸۵ آل عمران «... و هو فی الآخرة من الخاسرین» چنین شخصی در آخرت از زیانکاران خواهد بود.
۳۱. وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخرةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ
۳۲. رشد تدریجی سطح فکر مردم
۳۳. تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت
۳۴. چون اگر مانند معجزه سایر پیامبران منحصر به انجام افعال خاصی مانند زنده کردن مردگان یا تبدیل عصا به اژدها بود، تنها برای مردمان همان عصر معجزه محسوب می‌شد و تنها کتاب می‌تواند در تمامی دوران‌ها به‌عنوان معجزه در دسترس همگان باشد و پس از رحلت پیامبر خاتم نیز به‌عنوان نشانه و گواه نبوت وی جاودانه بماند. (به عبارت دیگر: از آنجا که پیامبر (ص) آخرین پیامبر و تعلیمات ایشان برای همه زمان‌ها و دوران‌های بعد از اوست، سند نبوت و حقیقت او نیز باید به گونه‌ای باشد که در همه دوران‌ها و زمان‌ها حاضر باشد و قرآن کتابی جاودانه است که هنوز دعوت آن به آوردن ده آیه یا یک سوره موضوعیت دارد و مخالفان تاکنون نتوانسته‌اند سوره‌ای مشابه آن بیآورند.)
۳۵. تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت
۳۶. پیامبر اکرم (ص) امی بودند؛ یعنی نزد هیچ کسی درس نخوانده بودند و این خود دلیل و نشانه‌ای محسوب می‌شد مبنی بر اینکه آیات قرآن از جانب خداوند است.
۳۷. پاسخ گزینه: الف،
۳۸. کجروان و باطل‌اندیشان این شک و شبهه را ایجاد می‌کردند که آیات قرآن الهی نیست و از جانب خود پیامبر است.
۳۹. تعارض و ناسازگاری و وجود اختلافات بسیار در آیات
۴۰. پاسخ گزینه: ب؛ سوره نساء، آیه ۸۲ «أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»
۴۱. ذکر نکات علمی بی‌سابقه
۴۲. انسان و جن
۴۳. رسول خدا (ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماورای طبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید؛ مثل شفابخشی به بیماران به اذن الهی یا برآوردن حاجات مردم در صورتی که صلاح آنان باشد.
- میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.
۴۴. با اتحاد و همدلی نگذاریم دشمنان اسلام زحمات و تلاش‌های پیامبر را بی‌اثر کنند.
۴۵. ۱) از اهانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری کنیم. ۲) از مظلومان مسلمان در تمام نقاط جهان با روش درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان بکوشیم. ۳) کسانی که به‌ظاهر خود را مسلمان می‌نامند، ولی با دشمنان اسلامی دوستی می‌ورزند، بشناسیم و فریب برنامه‌های آنان را نخوریم.
- ۴۶.

الف

بر ۵ پایه استوار است:

۱. نماز
۲. زکات
۳. روزه
۴. حج
۵. ولایت

ولایت مهم ترین پایه آن است.

- ب) و به چیز دیگری دعوت نشده، آن گونه که (مردم) به ولایت دعوت شده‌اند. منظور ولایت ظاهری است. (ولایت و سرپرستی جامعه)
پ) زیرا در سایه ولایت و تشکیل حکومت اسلامی، فرصت کافی و مناسب برای اجرای همه احکام دین از جمله نماز و روزه فراهم می‌شود.
۴۷.

- الف) اجرای احکام الهی (قلمرو سوم رسالت - ولایت ظاهری)
ب) دریافت و ابلاغ وحی (قلمرو اول رسالت)
پ) تعلیم و تبیین معارف قرآن (قلمرو دوم: مرجعیت دینی)
ت) تعلیم و تبیین معارف قرآن (قلمرو دوم: مرجعیت دینی)
ث) اجرای احکام الهی (قلمرو سوم رسالت: ولایت ظاهری)
ج) دریافت و ابلاغ وحی (قلمرو اول رسالت)

۴۸. از مظلومان در تمام نقاط جهان، با روش‌های درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان از ظلم بکوشیم.
۴۹. طبق آیه شریفه «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ» کسانی که داوری به نزد طاغوت می‌برند، ایمان حقیقی ندارند بلکه گمان می‌کنند که ایمان دارند.
۵۰. آیه شریفه می‌فرماید که مردم مأمور شدند که به طاغوت کفر بورزند.
۵۱. داوری بردن نزد طاغوت
۵۲.

- الف) ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت
ب) ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام
۵۳. ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام
۵۴.

- الف) اجرای قوانین الهی از طریق تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)
ب) ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام
پ) برپایی قسط و عدالت اجتماعی توسط مردم
ت) دلایل روشن - کتاب آسمانی - میزان
۵۵. ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت

۵۶. تمام توجهات و مقدمات نزول آیه ابلاغ و تساوی اعلام جانشینی با کلّ رسالت پیامبر(ص) و هم‌زمانی این واقعه با بزرگ‌ترین اجتماع جهان اسلام در آن تاریخ همگی حاکی از اعطای یک مقام بسیار مهم و حیاتی در جهان اسلام است و نمی‌تواند فقط اعلام دوستی و محبت با امام علی(ع) باشد.
۵۷. زیرا تداوم راه پیامبر منوط به این بود که بعد از پیامبر (ص)، جانشین شایسته‌ای برای ایشان تعیین شود تا راه و منش ایشان را ادامه دهد. در غیر این صورت، بعد از وفات رسول خدا (ص)، اصل دین در معرض تهدید قرار می‌گرفت و جامعه اسلامی رو به ضعف و زوال می‌رفت. پس انجام ندادن این مأموریت که باعث لطمه به دین می‌شد، مساوی با عدم انجام رسالت بود.
۵۸. نشانه یک مسؤلیت و مقام مهمی برای حضرت علی(ع) است و جز در این صورت، تهنیت معنی نداشت. در واقع این تبریک نشانه معرفی امام علی (ع) به عنوان جانشین پیامبر (ص) است و تبریک و دست دادن به منزله بیعت و قبول ولایت از جانب مردم است.
۵۹. بعد از پیامبر(ص)، موضوع ادامه مسیر رهبری و جانشینی ایشان مهم‌ترین مسئله جهان اسلام است و تمام مسائل جامعه اسلامی را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. از سوی دیگر بنا به علم و وعده الهی حجة‌الوداع آخرین مراسم حج با حضور پیامبر است پس باید در این اجتماع بزرگ که مسلمانان زیادی از سراسر جهان اسلام حضور دارند، موضوع جانشینی پیامبر(ص) اعلام گردد که همگان بشنوند و حجت بر آنها تمام گردد.
۶۰. ۱) این آیه هرگونه گناه و پلیدی را از پیامبر اکرم، امام علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین(ع) دور می‌داند و آنان را معصوم از گناه و پلیدی معرفی می‌کند.
- ۲) این آیه، تعداد خاصی از خانواده پیامبر را در برمی‌گیرد که مقام عصمت دارند، یعنی در اینجا افراد خاصی از اهل بیت مورد نظر است و شامل همه نمی‌شود.
- ۳) چون این تعداد خاص معصومانند، سخن و عمل آنان مطابق با دین و بیان‌کننده دستورات الهی است.
۶۱. ختم نبوت – حدیث منزلت
۶۲. این کار نشانه ایمان راسخ و اعتماد قوی پیامبر (ص) به خود و رسالت خویش است که در روز اول دعوت با ایمان محکم و امیدوار به آینده و نیز امید به موفقیت و پیروزی حتی به فکر جانشینی رسالت خویش است و همچنین نشانه این است که ایشان در این مسیر برنامه‌ای مستحکم دارند و برای تمام جوانب کارشان برنامه‌ریزی کرده‌اند.
۶۳. زیرا قرآن کریم هدایتگر مردم در همه امور زندگی است و ممکن نیست نسبت به این دو مسؤلیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیرگذار است بی‌تفاوت باشد. هم‌چنین پیامبر اکرم (ص) آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسؤلیت‌هاست و نمی‌تواند از کنار چنین مسئله مهمی با سکوت و بی‌توجهی بگذرد. در حقیقت بی‌توجهی به این مسئله بزرگ دلیلی بر نقص دین اسلام است و این در حالی است که دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است.
۶۴. آیه ولایت.

۶۵. این فرض باطل است؛ زیرا قرآن هدایتگر مردم در همه امور زندگی است و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیر گذارند، بی تفاوت باشد. همچنین پیامبر(ص) که آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسئولیت‌ها است نمی‌تواند سکوت کند. بی‌توجهی به این موضوع بزرگ، خود دلیلی بر نقص دین شمار می‌رود و این درحالی است که دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است.

۶۶. این فرض باطل است؛ زیرا نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین پس از رسول خدا (ص) از بین نمی‌رود و با گسترش اسلام در نقاط دیگر و ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف و پیدایش مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، نیاز به امام و رهبری در میان انبوه افکار و عقاید برای بیان حقایق بیشتر احساس می‌شود و حکومت و اداره جامعه امری تمام نشدنی و پایان‌ناپذیر است.

۶۷. ای مؤمنان از خدا اطاعت کنید و از رسول و ولی امرتان نیز اطاعت کنید.

خدا - رسول خدا (ص) - اولی‌الامر

الف آیه اطاعت یا آیه اولی‌الامر - حدیث جابر

ب جابر

پ دوازده امام شیعیان

۶۸. ۱. قبل از بیان حدیث غدیر، رسول خدا (ص) از مردم پرسید: چه کسی بر مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟ پاسخ مردم این بود: خدا و رسول (ص)، سپس فرمود: اگر مولی را به دوست ترجمه کنیم، تناسب میان پرسش و پاسخ از میان می‌رود.

۲. اگر مولی به معنای دوست باشد، نمی‌تواند با آیه ابلاغ قرابت داشته باشد. زیرا در این آیه خداوند به پیامبر (ص) می‌فرماید، اگر ماموریت را انجام ندهی رسالت را ادا نکرده‌ای.

۳- طراحی و انجام این واقعه بزرگ و تاریخی و بیان خطبه طولانی متناسب با اعلام دوستی نیست بلکه برای رهبری است.

۶۹. این اقدام پیامبر (ص) نشان می‌دهد که اولاً جانشینی پیامبر چنان اهمیتی دارد که از همان روزهای اول دعوت باید برای مردم مشخص شود. ثانیاً، جانشینی پیامبر ویژگی‌هایی دارد که نمی‌توان آن را به انتخاب مردم واگذار کرد. به همین جهت باید از همان ابتدا به مردم معرفی شود تا مردم آن جانشین را بشناسند.

۷۰. هرگونه پلیدی و ناپاکی

۷۱. لِيُذْهَبَ عَنْكُمُ الرِّجْسُ - يَطْهَرِكُمْ تَطْهِيراً

۷۲. همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما اهل بیت، پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.

۷۳. اهمیت این فرمان به اندازه کل رسالت پیامبر (ص) است.

۷۴. زیرا ابلاغ این پیام منافع برخی را به خطر می‌انداخت و احتمال آن بود که علیه پیامبر (ص) به مخالفت برخیزند.

۷۵. ای رسول، آنچه از سوی پروردگارت بر تو نازل شده برسان، و اگر چنین نکنی، رسالتش را ادا نکرده‌ای و خداوند تو را از مردمان حفظ می‌کند، خداوند کافران را هدایت نمی‌کند.

۷۶. فرمان اعلام جانشینی و وصایت امام علی (علیه السلام)
۷۷. الف
۷۸. رسوله - یقیمون الصلاة و یؤتون الزکاة و هم راکعون
۷۹. ۱ - خداوند به پیامبر (ص) دستور می‌دهد آنچه را از خداوند دریافت کرده به گوش مردم برساند.
۲ - این فرمان به قدری اهمیت دارد که عدم بیان آن برابر با انجام ندادن رسالت پیامبر (ص) است.
۳ - زیرا حکم این آیه امر مهمی است که در تبلیغ آن بیم خطر، یا بر جان رسول خدا (ص) و یا بر پیشرفت دین اسلام وجود دارد؛ چرا که ممکن است مردم آن حضرت را متهم کنند که به نفع خود قانون و شریعتی را وضع کرده است و در نتیجه خود مسلمین (و نه کفار و بت پرستان و اهل کتاب)، بنیان دین را متلاشی سازند.
۸۰. ۱ ← ج ۲ ← ب ۳ ← الف ۴ ← د
۸۱. و لکن رسول الله و خاتم النبیین
۸۲. وزارت امام علی (ع) - ختم نبوت پیامبر (ص)
۸۳. در حدیث ثقلین و در گرو تمسک به کتاب خدا و اهل بیت پیامبر (ص) است.
- ۸۴.
- الف** نادرست
- پیامبر اکرم (ص) اولین حکومت اسلامی را به دستور خداوند در شهر مدینه بنا نهادند.
- ب** نادرست
- با همه دلسوزی‌ها و زحمت‌ها، دشمنی سران قریش با ایشان بیشتر می‌شد.
۸۵. قسم می‌خورم به کسی که همه امت‌ها به او قسم خورده‌اند که پنجاه سال است که این خطبه را مطالعه می‌کنم و در این پنجاه سال بیش از هزار مرتبه آن را خوانده‌ام و تا کنون هیچ‌بار آن را نخوانده‌ام مگر آنکه در جان من شگفتی و بیداری عمیقی ایجاد کرده است.
۸۶. شجاع‌ترین - محراب عبادت - مقام قضاوت - عالم‌ترین - بلاغت - زیبایی سخن - حکمرانی
۸۷. «أَسْوَدَ حَسَنَةً» یعنی اسوه‌ی نیکو
۸۸. کسانی که به خداوند و روز رستاخیز امید دارند و خدا را بسیار یاد می‌کنند.
۸۹. بهره‌مندی از مقام الگویی و سرمشقی حضرت محمد (ص).
۹۰. از اینکه پیامبر به خاطر هدایت نشدن مردم از پا درآمده و جان دهد.
۹۱. حضرت علی (ع) در علم خود مانند پیامبر دارای عصمت کامل است.
۹۲. رستگاران و در روز قیامت اهل نجات‌اند.
۹۳. حق بودن حضرت علی (ع) به عدالت، عصمت و علم ایشان اشاره دارد. (عصمت در علم و عدالت)
۹۴. ۳ امام علی (ع) بعد از پیامبر (ص) از همه داناتر است.
- ۵ بر مردم واجب است که از دانش حضرت علی (ع) بهره ببرند.
- ۴ حضرت علی (ع) در علم خود معصوم است.

۹۵. مرگ و آخرت
۹۶. عصمت چیزی غیر از «همراهی همیشگی با حق و صواب و عدم اشتباه در گفتار و کردار» نیست و با این حدیث، عصمت آن حضرت از هر نوع گناه و خطا ثابت می‌شود. البته عدالت و علم نیز در دل عصمت وجود دارند یعنی کسی که همواره با حق باشد تمام رفتارهایش نیز مبتنی بر عدالت است و کاری خلاف عدالت انجام نمی‌دهد و چنین شخصی علمش نیز حق است یعنی در اندیشه و دانش او خطا راه ندارد.
- زیرا داشتن ویژگی عصمت، یعنی معصوم بودن از گناه و خطا دلیل بر، برحق بودن علی (ع) و معرفی ایشان به‌عنوان امام از جانب خداست.
۹۷. ۱- اثبات مرجعیت دینی امام علی (ع) بعد از پیامبر (ص)
۲- حضرت علی (ع) در علم خود معصوم است.
۳- حضرت علی (ع) نیز همان علم و معرفتی که پیامبر از آن بهره‌مند بود را دارا بود.
۹۸. آن حضرت، آینده‌سریچی از دستورات امام و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان را که موجب سوار شدن بنی‌امیه بر تخت سلطنت بود، پیش‌بینی می‌کرد.
۹۹. زیرا احادیث پیامبر (ص) نزد پیروان ائمه (ع) حفظ شده‌بود و شیعیان این احادیث را از طریق امامان معصوم به‌دست می‌آوردند.
۱۰۰. این مطالب در کتاب‌های تاریخی و تفسیری مسلمانان راه می‌یافت و سبب گمراهی بسیاری از آنان می‌شد.
۱۰۱. ۱) سرپیچی از دستورات امام (۲) اختلاف و تفرقه میان مسلمانان
۱۰۲. هرچه جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند تا شخصیت‌های اصیل اسلامی به‌خصوص اهل‌بیت را بیشتر در انزوا قرار دهند و افرادی که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی بدورند را به جایگاه برجسته رسانده و آن‌ها را راهنمای مردم معرفی می‌کنند.
۱۰۳. با سوء استفاده از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم، به تحریف معارف اسلامی و جعل احادیث به نفع قدرتمندان پرداختند.
۱۰۴. ۱- منع نوشتن احادیث پس از رحلت پیامبر اکرم (ص)، ۲- نیاز حاکمان و صاحبان قدرت به توجیه موقعیت خود و اقدامات مخالف اسلام آنها
۱۰۵. «أَعْلَیْكُمْ» ← دوران جاهلیت قبل از پیامبر (ص)
«الشَّاکِرِینَ» ← سپاسگزاران رسالت پیامبر (ص) یعنی کسانی که پس از پیامبر (ص) بر دین و آیین ایشان ثابت قدم ماندند.
۱۰۶. ۱) رهبری و اداره جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده و لازم بود برای انجام این وظیفه به پا خیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات، حاکمان غاصب را بر کنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین، قوانین دین را به اجرا در آورند و عدالت را برقرار سازند.
- ۲) حاکمان غاصب، قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند، امامان نیز وظیفه داشتند که

بر اساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند.

۱۰۷ . ائمه بزرگوار می‌کوشیدند تا آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت داشت، مخفی نگه دارند. به گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کمتر ضربه بخورند. آن‌ها از این روش استفاده می‌کردند تا با مخفی نگه داشتن ارتباطشان با یاران خود، نگذارند حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس یاران صمیمی، قابل اعتماد و فداکار را شناسایی کرده و به شهادت برسانند.

۱۰۸ . ۱) تعلیم و تفسیر قرآن کریم: امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آمد معارف قرآن کریم را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند در نتیجه این اقدام مشتاقان معارف قرآنی توانستند از معارف قرآن بهره ببرند. ۲) حفظ سخنان و سیره پیامبر: امام علی (ع) و حضرت فاطمه (س) به ممنوعیت نوشتن حدیث توجه نکرده، سخنان پیامبر و آداب زندگی ایشان را به فرزندان و یاران خود می‌آموختند و از آنان می‌خواستند که آن‌ها را به نسل‌های بعدی منتقل کنند. ۳) تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو: با گسترش سرزمین‌های اسلامی سؤالات مختلفی در زمینه‌های احکام، اخلاق و افکار و نظام کشورداری پدید آمد، ائمه با تکیه بر علم الهی خود بدور از انزوا و گوشه‌گیری درباره همه این مسائل اظهار نظر کرده و مسلمانان را از معارف بهره‌مند می‌ساختند.

۱۰۹ . ۱) عدم تأیید حاکمان: امامان هیچ‌یک از حاکمان عصر خود را به‌عنوان جانشین رسول خدا (ص) تأیید نکردند و همه آن‌ها را غاصب خلافت و جانشینی می‌دانستند. گرچه تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند. ۲) معرفی خود به عنوان امام بر حق: امامان همواره خود را به عنوان جانشین بر حق پیامبر اکرم (ص) معرفی می‌کردند؛ به طوری که مردم بدانند که آن‌ها تنها جانشینان و امامان بر حق جامعه‌اند. ۳) انتخاب شیوه‌های درست مبارزه: امامان معصوم شیوه‌های مبارزه با حاکمان غاصب را متناسب با شرایط زمان برمی‌گزیدند؛ به طوری که هم تفکر اصیل اسلام باقی بماند و هم به تدریج بنای ظلم و جور بنی‌امیه و بنی‌عباس سست شود و هم روش زندگی امامان به نسل‌های بعدی منتقل شود.

۱۱۰ . با روشن‌بینی و درک عمیقی که از نتیجه رفتارها و وقایع داشتند.

۱۱۱ . حفظ سخنان و سیره پیامبر (ص)

۱۱۲ . اقدام اول: یعنی تعلیم و تفسیر قرآن کریم، پاسخگوی مشکل تحریف اندیشه‌های اسلامی بود و همچنین سبب شد که مردم، شخصیت‌ها و الگوهای غیرقابل اعتماد را بهتر بشناسد و به تفسیر و برداشت آنان از قرآن کریم اعتماد نکنند.

اقدام دوم: حفظ سخنان و سیره پیامبر سبب شد که آثار ناگوار ممنوعیت نقل احادیث پیامبر اکرم (ص) کمتر شود. همچنین باعث شد که مردم، تفاوت‌های رهبری و حکومت رسول خدا (ص) با حاکمان جور را درک کنند و این حکومت‌ها را نمونه‌های رهبری اسلامی نشمارند.

اقدام سوم: یعنی تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو، هم اقدامی در مقابل تحریف در معارف بود و هم اقدامی در برابر ظهور شخصیت‌های غیرقابل اعتماد.

۱۱۳. حق - باطل - دروغ بر خدا و پیامبرش
۱۱۴. پیمان شکنان - فراموش کنندگان قرآن
۱۱۵. در امانت خیانت نکنند - پاکدامن باشند - اهل دشنام و کلمات زشت نباشند - ظلم و ستم و خونریزی نکنند - ساده زیست باشند - لباس های فاخر نپوشند - به یتیمان ستم نکنند - شراب ننوشند.
۱۱۶. شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی، آشنایی با شیوه حکومت داری ایشان به هنگام ظهور، آشنایی با صفات و ویژگی های ایشان در سخنان معصومین (ع) از عوامل مؤثر در معرفت و محبت نسبت به امام زمان (عج) و از بین رفتن تردیدهاست. پیامبر و امامان از والدین برای مؤمنان مهربان ترند، پس کسی که این معرفت را به دست آورده باشد، محبت بیشتری نسبت به پیامبر و امام دارد.
۱۱۷. منتظر حقیقی تلاش می کند تا در عصر غیبت پیرو امام خود باشد و از ایشان تبعیت کند. مراجعه عالمان دین، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت از جمله دستورهای امام زمان (عج) است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند.
۱۱۸. منتظر، عصر غیبت را عصر آماده باش برای یاری امام تلقی می کند و خود را سربازی برای یاری آن حضرت به حساب می آورد، او هر لحظه منتظر است تا ندای امام (ع) در جهان طنین انداز گردیده و مردم را برای پیوستن به حق فرا خواند.
۱۱۹. احوال انسان ها - مستعد
۱۲۰. الف) تحول جهانی - تمدن اسلامی
- ب) ۳۱۳ - بدر - تعدادی - جوانان
۱۲۱. شناخت جایگاه امام در پیشگاه الهی، آشنایی با شیوه حکومت داری ایشان به هنگام ظهور و آشنایی با صفات و ویژگی های ایشان در سخنان معصومین (ع).
- ۱۲۲.
- الف** درباره آینده زندگی انسان ها در زمین. (آینده جهان از دیدگاه قرآن)
- ب** کسانی که ایمان آورده اند و عمل صالح انجام می دهند. (مؤمنان صالح)
- پ** ۱. جانشینی مؤمنان صالح بر روی زمین
۲. استقرار دین حق در پایان تاریخ
۳. تبدیل ترس و ناامنی به امنیت در آینده جهان
- ت** هدف، پرستش خدای یگانه و دوری از شرک است.
۱۲۳. خداوند نعمتی را که به قومی ارزانی کرده است، تغییر نمی دهد مگر آنکه آنها، خود وضع خود را تغییر دهند.
۱۲۴. حجت خداوند در میان مردم حضور دارند، از معابر و خیابان ها عبور می کنند و به نقاط مختلف می رود، سخن مردم را می شنود و بر جماعت مردم سلام می کند، تا اینکه زمان ظهور و وعده الهی و ندای آسمانی فرا می رسد. آن روز روز شادی فرزندان علی و پیروان اوست.

- ۱۲۵ . ۱- مطالعه تاریخ زندگانی و سرگذشت ایشان
- ۲- مطالعه و تفکر در سخنان آن امام
- ۳- شناخت خدا؛ چرا که با شناخت حقیقی خداوند، می‌توانیم انسان‌های راستین یعنی امامان (ع) را بشناسیم؛ زیرا آنان آینه تمام‌نمای صفات خداوندی هستند.
- ۴- آشنایی با شیوه حکومت‌داری امام عصر (عج) به هنگام ظهور
- ۱۲۶ . عادل باشد یعنی در مرتبه‌ای از تقوا قرار دارد که در پی انجام دادن واجبات و دوری از گناهان است و گناهان کبیره را انجام نمی‌دهد و گناه صغیره را تکرار نمی‌کند. این امر سبب می‌شود که احتمال حکم دادن از روی هوی و هوس کاهش می‌یابد.
- زمان‌شناس باشد تا بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد.
- ۱۲۷ . نفی طاغوت و تشکیل حکومت اسلامی به رهبری فقیه.
- ۱۲۸ . به نیابت از ایشان «فقیهان» واجد شرایط دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «رهبری و ولایت» را بر عهده دارند و در حد توان جامعه اسلامی را در مسیر اهداف الهی هدایت و رهبری می‌کند.
- ۱۲۹ . فقیهان، یعنی افرادی که به معرفت عمیق در دین می‌رسند و می‌توانند قوانین و احکام اسلام را از قرآن و روایت به دست آورند و مسلمانان می‌توانند از آن‌ها پیروی کنند.
- ۱۳۰ . (۱) مهربانی با مردم تحت حکومت؛ چرا که مردم دو دسته‌اند، دسته‌ای برادر دینی و دسته دیگر در آفرینش همانند حاکم مسلمین هستند. (۲) در به‌دست آوردن رضایت عموم مردم سعی و تلاش کند نه در جلب رضایت خواص. زیرا با وجود رضایت عمومی، خشم خواص به کارگزار حکومت آسیبی نمی‌رساند و با خشم عموم مردم، رضایت خواص سودی نمی‌بخشد. (۳) کسانی را که از دیگران عیب‌جویی می‌کنند، از خود دور کند، زیرا در نهایت مردم عیب‌هایی دارند و مدیر جامعه باید بیش از دیگران در پنهان کردن آن‌ها بکوشد. (۴) عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کند تا درباره وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به مدیر جامعه گزارش دهند؛ سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کند. زیرا این گروه (افراد محروم) بیش از دیگران به عدالت نیازمندند. (۵) اگر با دشمنی پیمان بست، از پیمان شکنی دشمن غافل نباشد زیرا دشمن گاهی از این راه حاکم جامعه اسلامی را غافل گیر می‌کند.
- ۱۳۱ . فردی - اجتماعی - فقیه
- ۱۳۲ . تصمیم‌گیری بر اساس مشورت - تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه
- ۱۳۳ . به نیابت از ایشان «فقیهان» واجد شرایط، دو مسئولیت «مرجعیت دینی» و «ولایت ظاهری» را بر عهده دارند و در حد توان جامعه اسلامی را در مسیر اهداف الهی هدایت و رهبری می‌کند.
- ۱۳۴ . فقیهان
- ۱۳۵ . پیامبر اکرم (ص) فرمودند: حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است. زیرا چنین شخصی در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند. البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشناست، وجود داشته باشد، باید دیگران را که به احکام ما آشنا نیستند،

راهنمایی کند و دستورات دین را به آنها آموزش دهد.

۱۳۶ . این سخن حضرت ولی عصر (عج) در پاسخ به سؤال یکی از یاران خود به نام اسحاق بن یعقوب است که درباره رویدادهای جدید عصر غیبت سؤال کرد.

الف فقیه باید زمان‌شناس باشد تا بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد.

ب مقصود امام از روایان حدیث کسانی هستند که بتوانند رویدادهای جدید زمان را بشناسند و توانایی تفقه در حدیث را داشته باشند و با مراجعه به احادیث، حکم درست آن رویداد را برای مردم بیان کنند.

۱۳۷ . خداوند خالق تمام هستی است و منبع قدرت و عزت‌هاست و کسی را توانایی ایستادن در برابر قدرت او نیست پس هر کس به دنبال عزت است، باید خود را به این سرچشمه وصل کند. یعنی انسان اگر بندگی خدا را کند و در مقابل غیر او تسلیم نشود، عزیز باقی می‌ماند.

۱۳۸ .

الف عزت نفس

ب علت

پ ذلت نفس

ت پیمان با خدا - عزم و تصمیم

ث پیمان با خدا - عزم و تصمیم

ج ظالمان و ستمگران - نفوذپذیر و فروتن

۱۳۹ . پاداشی نیک و چیزی فزون‌تر خواهند داشت و بر چهره آنان غبار خواری و ذلت نمی‌نشیند.

۱۴۰ . جزایی به اندازه عملشان دریافت می‌کنند و بر چهره آنان غبار ذلت می‌نشیند.

۱۴۱ . قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت، زندگی آنان را سامان دهد. همچنین می‌خواهد که به هیچ وجه در پی رابطه غیرشرعی، چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف نباشند که زیان آن تا قیامت دامن گیر آنان خواهد شد و در نسل‌های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.

۱۴۲ . وحدت روحی - دوام وجود - رشد و بالندگی

۱۴۳ . کسانی که تفکر می‌کنند.

